

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Zadnje poglavje

Na zadnji seji vojnega sveta v Burgosu je general Franco napovedal: »Prišli smo do zadnjega poglavja vojske.« Že polnih 20 mesecev traja krvava vojna med narodno in ljudsko-frontaško Španijo. Sedaj pa smo blizu odločitve. Sicer se je v dolgih mesecih že večkrat zdelo, kakor da se bliža konec bratomorne vojske. Toda spremenljiva vojna sreča je vedno znova spremenila vojaški položaj. Tako ni prišlo do nobene prave odločitve. Šele po velikih Francovih zmagah lansko jesen na severnem bojišču, ko so narodne čete po vrsti zavzele močno utrjeno prestolnico Baskov Bilbao, nekaj tednov pozneje Santander in v pozni jeseni Oviedo in Gijon, so pričeli vojaški strokovnjaki resno dvomiti, da bi mogla rdeča Španija še uspeti nad Francom. Za nekaj časa je ljudska fronta popravila svoj vojaški položaj sredi decembra lanskega leta, ko je s presenetljivim napadom po krvavih bojih zasedla rdeča vojska Teruel. Toda tega uspeha se vlada v Barceloni ni mogla dolgo veseliti, čeprav je levičarski tisk po Evropi razglasil, da je z osvojitvijo Tuela obrnila vojna sreča Francu hrbet in da je posledje pričakovati vrsto velikih in odločilnih zmag rdeče Španije. To se pa ni zgodilo. Ravno boji okrog Tuela so postali za rdečo Španijo usodni. Kajti v večtedenski borbi, ki dejansko ni prinesla nobenega odločilnega vojaškega uspeha rdečim, je izkrcaval cvet mednarodnih marksističnih brigad, ki so najboljšje čete na strani ljudske fronte. Z velikimi začetnimi uspehi na gorovju Palomera in na obeh straneh reke Alfambre sredi februarja, s katerimi je Franco uvedel svojo pomladansko ofenzivo in ki so mu prinesli tudi zopetno osvojitve Tuela, pa je narodna Španija pokazala, da je na njeni strani še ne številčna premoč, pa gotovo premoč strategije in vojaškega materiala. Od porazov pri Teruelu si rdeča armada ni mogla več pomagati.

Dne 8. marca je Franco po večtedenski pripravi pričel svojo veliko pomladansko ofenzivo, ki neopretno se vedno traja in ki bo očitno odločilna za izid španske državljanske vojne. Prvi sunek proti vzhodu je sledil južno od reke Ebro med Saragoso in 120 km južneje ležečim mestom Calamocho. Prodor je popolnoma uspel in že po nekaj dneh smo brali, da so narodne čete osvojile važna mesta Belchite, Montalban, Utrillas, Hilar, Alcaniz in Caspe. V dobrih 10 dneh so Francove čete prodrele nad 100 km daleč proti vzhodu in se ustavile ob reki Guadalope, ki se pri mestu Caspe izliva v Ebro. Rdeče vrhovno poveljstvo je medtem osredotočilo vse svoje razpoložljive rezerve na desnem bregu reke Guadalope, hoteč preprečiti nadaljnji prodor Francove vojske proti morju. Na tem mestu je namreč rdeča fronta najbolj občutljiva. Ako se posreči Francu prodreti do morja, bo s tem rdeča armada v južni in srednji Španiji odtrgana od severne, ki brani Katalonijo in ima zvezo s Francijo. To bi pa pomenilo tudi popolno vojaško katastrofo rdeče vojske. Zaradi tega so bili rdeči bataljoni odločeni, da branijo prehod čez reko Guadalope in nadaljnje prodiranje z vsemi sredstvi. Toda medtem se je dogodilo presenečenje. Nenadno je Franco z dvema armadama napadel severno od Saragose in po ljutih bojih tudi tukaj prodrl fronto pri Huesci in Tardientu ter pričel zasledovati zbežnega nasprotnika proti vzhodu. Istosčasno pa je del Francove armade, ki se je boril južno od reke Ebra, prekoračil reko in v smeri proti severu pričel napadati umikajočo se rdečo divizijo. General Pozas, poveljnik rdeče armade, je hotel zaustaviti francovo ofenzivo ob široki in deroči reki Cinci, ki priteka iz Pirenej in se južno od Leride izliva v Ebro. Toda hitro prodiranje belih čet mu je ta načrt onemogočilo. Že po nekaj dneh je Francova vojska zasedla Barbastro, Monzon in Frago, Francove divizije so prekoračile nevarno reko Cince in se skoraj v isti sapi z branilci znašle pred močno utrjeno Lerido, ki velja za drugo prestolnico Katalonije. Zelo srditi boji za Lerido so trajali skoraj teden dni. Po večeršnjih poročilih pa je Lerida padla pod neprestanimi naskoki Navarcev in Marokancev in rdeče čete se v velikem neredu umikajo proti vzhodu. Zdi se, da rdečemu vrhovnemu poveljstvu ne bo preostalo drugega, kakor da po možnosti reši umik svojih čet v Francijo. En del rdečih miličnikov je itak že pribežal čez Pireneje, pričakujejo pa francoske oblasti, da bo prihodnje tedne prekoračilo nad 200.000 miličnikov Pireneje in iskalo zavetja v Franciji.

Z velikimi vojaškimi uspehi pod Pireneji gre namreč roko v roki tudi napredovanje belih čet okrog Guadalope proti morju, torej na najbolj občutljivem mestu rdeče fronte. To zelo ljutih bojih so v zadnjih dneh bele čete prodrele nad 30 km od Alcaniza proti morju, tako da niso več daleč do svojega cilja.

Vidimo torej, da se v naglem tempu kar pet armad narodne španije pomika proti vzhodu: najbolj na severu v Pirenejih prodirajo čete Navarcev pod poveljstvom generala Solache. Te čete so zavzele Huesco, Barbastro in Benabarre ter stoje sedaj na meji Katalonije in Aragonije. Južno od te prve armade prodirajo divizije generala Moscarda. Na več kot 70 km široki fronti so te čete prebile rdečo fronto med Saragoso in Tardientu, zasedle gorski masiv Alcubierre, prekoračile reko Cince pri Monzonu in začinu ter od leve strani napredovale proti Leridi. Na obeh straneh reke Ebro, toda večinoma na severni strani, pa je na pohodu general Jague s svojimi Marokanci in Navarci. Operacije te armade so najbolj drzne in njej je pripadla zasluga, da je padla Lerida tako nepričakovano hitro. Proti Tortozi, ki leži blizu izliva Ebra v morje, maršira četrta armada generala Valine, ki poveljuje legionarjem in italijanskim prostovoljcem. Kakor vse kaže, bo tem držnim četam prvim uspelo, da prodro do morja. Južno od legionarjev se bojujejo čete generala Arande, ki operirajo na zelo težavnem terenu in ki bi hotele čez gorovje priti do obmorskega mesta Castellona. Tako bi bile zajete rdeče čete, ki se bore v gorovju med Tortozo in Castellonom.

Videz je torej, da gre španska državljanska vojna po tolikem krvoprelitju hvala Bogu

Hitler je govoril v Celovcu

Mesto ga je izvolilo za častnega meščana



Celovec, 4. aprila. c. Vodja in državni kancler je danes prišel v Celovec, kjer se je tudi ustavil na svojem agitacijskem potovanju za nedeljsko glasovanje. Hitler se je iz Gradca vozil v Celovec s posebnim vlakom in ob vsaj petih urah v Celovcu. Hitler se je v Gradcu vozil v Celovec s posebnim vlakom in ob vsaj petih urah v Celovcu. Hitler se je v Gradcu vozil v Celovec s posebnim vlakom in ob vsaj petih urah v Celovcu.

Ko je Hitler prišel v mesto, ga je najprej pozdravila častna četa z godbo. Nato je odšel v mestno protestantsko cerkev na Koroskem. Prvi je v pozdrav spregovoril knezoškoof dr. Heiter. Za njim je govoril mestni župan, ki je Hitlerja prosil, naj sprejme častno meščanstvo mesta in mu izroči lepo diplomu častnega meščanstva.

Hitler je odgovoril, da rad sprejema častno meščanstvo. Nato je navzoče opozoril na težave, v katerih je živel Koroska. »Mi vsi imamo sedaj le to dolžnost, da celimo rane preteklosti in da povežemo to lepo deželo kot biser v veliko nemško domovino.«

Iz mestne hiše je Hitler odšel v »Messehalle«, kjer je bilo veliko zborovanje. V dvorani in po bližnjih trgih in ulicah se je zbralo več sto tisoč ljudi. Prvi je govoril vodja stranke na Bavarskem Wagner, ki je pripovedoval preteklost strankinih borb na Bavarskem. Tudi tam so bili razni »Schuschnigg«, ki so hoteli ovirati razmah stranke. Med njegovim govorom je prišel v dvorano Hitler, ki je takoj začel govoriti.

Govoril je eno uro in naprej nanizal žrtve, ki sta jih morali doprinesiti Avstrija in Nemčija za svojo skupnost. Razkosnost Nemčije je pač on najbolj poznal. Omenil je med drugim navdušenjem, da je bil on edini Nemec, ki je bil prvi državljani Velike Nemčije, ker ni imel nikjer domovine.

Obširneje je govoril o sestanku s Schuschniggom v Obersalzbergu in zaključil, da je bilo lahko vsakomur jasno, da nemški narod ne bo mogel ostati razdeljen v dve državi. Avstrijci niso mogli nikdar pozabiti, da so nemški narod in Nemci nikdar ne bi mogli opustiti misli, da pripada Avstrija k Nemčiji. Nemci morajo sedaj ostati skupaj.

Po govoru so zapeli državno in strankino himno in Hitlerjev obisk v Celovcu je bil zaključen.

Jutri odpotuje v Inomost, kjer se bo zadržal v hotelu »Tirol«.

Lerida v naskoku zavzeta

Glej zemljevid na 3. strani!

Saragosa, 4. aprila. AA. Havas. Lerida je bila sredi popolnoma zavzeta.

Pariz, 4. aprila. b. Jutranji časopisi prinašajo obširna poročila svojih vojnih dopisnikov o padcu Leride. Po teh vesteh so nacionalistične čete v nedeljo dopoldne prodrele v mesto v oklopnih avtomobilih in napadle republikance z ročnimi granatami. Ko so republikanci uvideli, da je njihov položaj nevarčen, so z dinamitom dvignili v zrak velik železniški most, ki združuje novi del mesta na desni obali reke Segre s starim mestom na levi obali. Velik del republikanskih vojakov je ostal na drugi strani reke ter so številni vojniki poskakali v vodo in skušali s plavanjem priti na desno obalo Segre. Lerida je zaradi neprestanega bombardiranja zadnjih dni skoraj popolnoma porušena. Vsi listi potrjujejo dejstvo, da je s padcem Leride padel v roke nacionalističnih čet tudi ključ do Katalonije.

London, 4. aprila. b. Jutranji angleški listi prinašajo senzacionalna poročila o padcu Leride. Vsi listi poudarjajo, da so se nacionalisti s tem priborili odprto pot proti srcu Katalonije. V nedeljo so nacionalisti zasedli dvorec Leride, postajo, nato pa še postopoma vse mesto. Prav tako so Francove čete zasedle tudi več vasi v okolici Leride, zlasti pa severno od nje.

Lerida, 4. aprila. AA. Posebni dopisnik Havasa poroča: Ko so tanki prodirali v Lerido, so republikanske čete sprožile bitko na levem krilu, kjer je konjenica hotela preprečiti njihov umik. Istosčasno s četami je prišla v Lerido tudi policija s civilno gardo. Policija in civilna garda bosta ohranili red in mir, dokler ne bo mesto popolnoma zavzeto.

London, 4. aprila. A. DNB. Londonski tisk piše danes največ o veliki Francovi zmagi pri Leridi. »Daily Telegraph« objavlja posebno poročilo svojega dopisnika pri nacionalističnih četah pred Lerido. Dopisnik poudarja, da je nacionalistična pehota v borbi na nož zavzela Lerido. Med jetniki je tudi cela četa mednarodne brigade, ki nosi ime »Četa majorja Atleja«. Ujeli so 96 Angležev in 3 Amerikance. Izjavili so, da so jih presenetili tanki in se preden so se zavedeli, so že bili pozvani, da naj se predajo. Jetniki so odkrito priznali, da je boljševiška armada v razsulu.

vendar k zaželenemu koncu. Potek bojev v prid rdečih bi mogla spremeniti le zelo velika pomoč od zunaj, česar pa ni pričakovati, ker bi to pomenilo odkrit prestopke proti sporazumu o nevmešavanju, ki je itak že od obeh strani zelo preluknjan. Italijani odkrito priznavajo, da se bore tri divizije italijanskih prostovoljcev na Francovi strani, in tudi to je znano, da je Franco dobro založen z italijanskim in nemškim vojaškim materialom. Prav tako pa tudi nihče ne prikriva, da Kominterni v najizdatnejši meri podpira rdeče čete z ljudmi in materialom. Posebno veliko sta poslali Rusija in Francija. Francija sedaj tudi izjavlja, da ni njena krivda, ako se bilža polomija španske ljudske fronte, ki je v materialu in ljudih uživala ves čas dovolj podpore, ampak da nosijo odgo-

»New Chronicle« poudarja, da so Francove čete tehnično zelo v premoči. Dopisnik »Timesa« poroča iz Barcelone, da je pritisk nacionalističnih čet na mesto Tremp, kjer je vodovod mesta Barcelone, izzval veliko vznemirjenost in žalost v Barceloni.

Novi uspehi Francovih čet

Pariz 6. aprila. Havas poroča: V Pirenejih so nacionalisti nadaljevali danes ofenzivo. V tem sektorju so nacionalistične čete zasedle mesto Broto, 15 km vzhodno od Bioscas (v dolini reke Ara pritoka Cince).

Nacionalisti so zasedli tudi mesto Pinell, ki leži 25 km severno od Tortoze in je oddaljeno samo 30 km zračne črte od Sredozemskega morja. Nacionalisti nadaljujejo precej hitro svoje napredovanje proti Tortozi. Na desnem krilu je galicijski armadni zbor izvršil predor utrjenih republikanskih položajev pri Pobledu, ki leži 50 km severovzhodno od Tortoze in 25 km zračne črte od Sredozemskega morja. (Na naši skici poleg mesta Falest).

Nasprotno pa so na teruelškem bojišču republikanci izvršili v pretekli noči več protinapadov in zabeležili manjše uspehe.

Francozi pošiljajo miličnike nazaj v Katalonijo

Pariz, 4. aprila. b. Francoska vlada je kratko malo vrгла okrog 8000 republikanskih miličnikov iz Francije nazaj v Katalonijo, iz katere so pobegnili. Miličniki so bili v Franciji le 48 ur. Francoska vlada je namreč takoj stopila v zvezo z Londonom ter orisala položaj, v katerem se je znašla, ter navedla tudi eventualne še slabše posledice, če bi miličniki ostali do konca vojne v Franciji. Francoska vlada je tudi zahtevala finančno pomoč od nevtralnega odbora za prehrano beguncev. Ker pa nevtralni odbor nima nobenih sredstev, se je Francija na radikalen način otreala miličnikov. Ni dvoma, da to pomeni neko vmešavanje v špansko državljansko vojno, toda na drugi strani tudi obstoji takšno vmešavanje.

Iz Londona poročajo, da se okrog 10.000 vojakov nahaja v bližini francoske meje, vendar pa ne morejo

vornost nesposobni voditelji španskega komunizma. V resnici je za rdečo bilo pogubno dejstvo, da so se razne struje, to so socialisti, komunisti in anarhisti neprestano med seboj prepirali in tako demoralizirali tudi čete na bojiščih.

Francoški zunanji minister Paul Boncour je izjavil, da nadaljnja pomoč španski ljudski fronti nima nobenega pomena, ker je njena stvar izgubljena. Po zadnjih poročilih pa se iz Španije vračajo v domovino sovjetski tehniki in strokovnjaki v raznih vrstah mehaničnega orožja. Z drugimi besedami bi se to reklo, da podgane zapuščajo ladjo, ki se potaplja. Novega vmešavanja velesil najbrž ni pričakovati, tako da je upravičeno upanje, da bo še ta mesec končana španska tragedija.

Nemški zun. minister je prišel za Hitlerjem

Berlin, 4. aprila. b. Zunanji minister von Ribbentrop je odpotoval danes z letalom v Avstrijo ter se sestal s Hitlerjem, ki se mudi na agitacijskem potovanju. Politični krogi trdijo, da je bil ta sestanek potreben zaradi mednarodnega položaja, vendar pa ni znano, v kakšni smeri. Govori se, da se bo že prihodnje dni kancler Hitler vrnil nazaj v Berlin, kjer bo sklicana važna seja vlade. bo na dnevnem redu, zaenkrat še ni znano. Popis ljudstva v Nemčiji, ki bi moral biti prihodnje tedne, je zopet odgojen, ker nemška oblast zeli, da se istočasno izvrši tudi popis avstrijskega prebivalstva.

Vatikan, 4. aprila. c. Apostolski nuncij nadškof Orsenigo je danes prišel iz Berlina po navdila. V Berlin se vrne v sredo.

Angleško poslaništvo na Dunaju - ukinjeno

London, 4. aprila. Britska vlada je po svojem poslaništvu v Berlinu obvestila nemško zunanje ministrstvo, da je angleško poslaništvo na Dunaju s 15. aprilom likvidirano in da na Dunaju ostane samo angleški generalni konzulat. Za generalnega konzula je imenovan Mr. Gainer, ki je bil doslej generalni konzul v Monakovem. S tem je Anglija priznala priključitev Avstrije dejansko, dočim formalnega priznanja zaenkrat še ni pričakovati.

Zaupni Schuschniggovi zapiski v Pragi

London, 5. aprila. AA. (Havas). Neki tukajšnji list poroča, da je zaupni dossier bivšega avstrijskega zveznega kanclerja Schuschnigga, ki so ga skrivaj spravili iz Avstrije, v Pragi. V dossieru so nenavadno velike važnosti; spravili jih bodo v kratkem v Veliko Britanijo. Med dokumenti je tudi podrobno poročilo o berchtesgadenskem sestanku in načrt, ki so ga odkrili v glavnem stanu dunajskega »odbora za pacifikacijo« pri preiskavi po aretaciji narodnosocialističnih voditeljev Tava in Leopolda.

Berlin, 4. aprila. c. Od 19. do 4. maja bodo v Nemčiji razpisani notranje posojilo v višini približno 20 milijard dn. Posojilo bodo baje porabili za čim hitrejšo vključitev Avstrije v Nemčijo tudi na gospodarskem polju.

na francosko področje zaradi velikega snega in hudih viharjev, ki divjajo na onih prelazih, po katerih je možna pot v Francijo in njihova rešitev. Poslano je bilo nekaj odločkov za reševanje, da popeljejo to armado po varni poti do rešitve. Vsi napori so bili zaman. Brzkone bodo morali vojniki nazaj v dolino z one strani meje, kjer pa jih bodo ujele Francove čete, kajti vojaki so brez hrane in municije. Poročajo, da je general Franco že poslal motorizirane čete za temi begunci, ki se bodo morali bržkone predati.

Toulouse, 4. aprila. AA. Havas: Dva transporta španskih vojaških beguncev — vsega 1600 mož — sta odpotovala v smeri proti Cerberi. 5400 miličnikov se je že prej vrnilo v Španijo, ker so izjavili, da se žele vrniti v Španijo. Od 6000 beguncev, ki so se zbrali v Luconu, jih je 254 zaprosilo, da bi jih prepeljali v Hendaye. 1200 meščanov pa so poslali v notranjost Francije, kjer so begunska taborišča. V Luconu je ostalo še 220 meščanov in 60 miličnikov. Ni še znana usoda 43. divizije, ki je obkoljena pri Valdearano. Večina republikanskih vojakov je še na španski strani, vendar pa se pričakuje njihov prihod.

Obstreljevanje Madrida

Pariz, 4. aprila. b. Iz Madrida poročajo, da je nacionalistično topništvo zjutraj ob 6 nenadoma pričelo streljati na mesto s severozahodne in zahodne strani. Obstreljevanje je trajalo polgodno uro. Na mesto je padlo okrog 2000 granat, ki so napravile veliko škodo v vseh delih mesta. Število smrtnih žrtev cenijo nad 100. Vojaški krogi trdijo, da je bilo to najmočnejše bombardiranje Madrida od oktobra lanskega leta.

Prodajalec draguljev iz imovine ruskih carjev — izginil

Anvers, 5. aprila. AA. (Havas). V zelo skrivnostnih okoliščinah je izginil trgovec z demanti Žid Jakob Franken, doma iz Lodža na Poljskem. Po vojni je bil prišel v Anvers in se mu je po zaslugi njegovih zvez s sovjetsko Rusijo posrečilo prodati demante iz imovine nekdanjih carjev, ki jih je sovjetska Rusija zaplenila. V desetih letih je prodal demantov za okrog 300 milijonov frankov. Aprila 1937 so ga nujno pozvali v Moskvo, kjer so ga takoj aretirali, češ da je bil Jagoda njegov glavni pokrovitelj v sovjetski Rusiji. Od takrat ni bilo nobenih glasov več o njem, kljub intervencijam poljskega poslaništva v Moskvi in belgijskega poslaništva v Moskvi. Le neki poljski odvetnik je povedal, da je bil Franken v vlaku, ki je 9. aprila lanskega leta peljal čez poljsko-sovjetsko mejo v Moskvo.

Varšava, 5. aprila. AA. (DNB). Listi poročajo, da je Litva začela zidati novo pristanišče v vasi Svienti, kakšnih 20 km od Klaipede. Pristanišče bo zgrajeno po vzorcu Gdinijskega in bodo v njem lahko pristajale tudi velike prekoceanske ladje. Obenem so Litovci začeli zidati novo železniško progo iz Saulena in Sviento.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno, ponekod mraz in čez dan že topleje.

Zagrebska vremenska napoved: Jasnilo se bo.

Zemunska vremenska napoved: Občutna ohladiitev v vsej državi. Zmrzavitev v zahodnih krajih, to zjasnitev se bo širila proti vzhodu in jugovzhodu. Prevladovalo bo hladno vreme še z nekaj dežja in snega v južni polovici države.

Hitler v Gradcu

Nemška propagandna tehnika je pokazala ogromno izurjenost

(Od našega posebnega poročevalca.)

Gradec, 3. aprila.

Predstavljajte si staro mesto z ozkimi, zaviti ulicami, v katerem se znajde naenkrat vseh 150.000 njegovih prebivalcev na cestah in k tem se pridruži recimo še 350.000 ljudi. Ulice se izpremenijo v reke ljudi, ki se pretakajo brez cilja sem in tja, iz organizirane mase odmevajo trdi udari korakajočih formacij, vihrajo pohodni prapori, zvenik tromb in bobnov seka ozračje, ki besni od hipnotičnih krikov množice, nad vsem tem pa krvavo-rdeče žarenje nešteti zastav in zastavice s kljukastimi križem, ki zagrinja vse hiše, vse ceste kakor neprodiren prag — to je bila slika večerjanskega Grada. Kdri je videl Gradec kot mirno, zaspalo mesto avstrijskih penzionistov, ga te dni, ko je pričakovalo, sprejemajo in pozdravljajo Führerja nemške države, ni mogel prepoznati. In mi, ki smo prihajali v Gradec s hladnimi glavami in trezimi pogledi, tega razpoloženja nismo mogli doumeti in razumeti. Vsak posameznik v silni

polmilijski množici,

ki je napolnjevala večerj Gradec, je moral pač doživeti velik trenutek zedinjenja germanstva v svojem srcu, je bil v zadnjih treh tednih pod vplivom silne, morda največje in najintenzivnejše propagande, kar jih pozna zgodovina, ki ga je preobrazila in pripravila potom časopisja, potom radia, v družbi, na nešteti shodih in sestankih, bil pa je tudi pod vplivom ogromne sile, proti kateri je vsak odpor zaman; le tako je potem razumeti, da so se ogreli večerj ljudje, ki gotovo še niso v svoji notranjosti pristižali narodnega socializma, saj jim je ta v svojem bistvu še tuj, saj so ga še pred kratkim časom iz prepričanja odklanjali in obsojali.

Ogromne priprave za sprejem Hitlerja

so trajale nad teden dni. Po njih in po končnem rezultatu je mogoče šele spoznati in občudovati delo nemškega ministrstva za propagando, ki se je pod vodstvom iznajdljivega Göttelea razvilo v silen aparat, brez katerega nemški narodni socializem sploh ne bi mogel dosegati takih uspehov. V Gradec so prispeli specialisti iz Nemčije z ogromnim »propagandnim vlakom«, katerega sestavlja 50 avtobusov in tovornih avtomobilov. Dospelo je na desetstisoče metrov rdečega blaga za zastave, celi tovari malih papirnatih zastavic, v propagandnem vlakcu so pripeljali na stotine zvočnikov. Domače roke pa so iz blaga krojile in šivale zastave, spletale ogromne vence iz smrečja, krasile hiše, postavljale visoke drogove s prapori po vseh ulicah, ceste in trge v središču mesta preprezale z nešteti girlandami iz samih žarnic. Mnogo milijonov sta žrtvovala država in mesto za sprejem Führerja, ki je večerj v Gradcu otvarjal propagandno kampanjo za nedeljski plebiscit. Skoda, da si večerjanskega efekta vseh teh priprav niso ogledali strokovnjaki, ki vodijo pri nas ob svečanih prilikah organizacijo podobnih dogodkov. Imeli bi prišlo opazovati ves ta ogromni, kakor ura točni aparat v njegovi funkciji: od urejanja prometa in dogodkov na ulici potom zvočnikov do kakor avtomati poslušajoče nemške varnostne policije (Supo), ki je na cesti dobivala direktive ter je dajala poročila s svojimi malimi brezžičnimi oddajniki in sprejemniki aparati, nameščenimi na vsakem vogalu.

Nad 50 posebnih vlakov

je tekem večerjanske noči in dopoldneva pravažalo v mesto vedno nove množice. Na kolodvoru so jih sprejemali voditelji ter jih peljali na določena mesta ob ulicah, po katerih se je Führer vozil na svojem obhodu po Gradcu. Kadar si enkrat prišel na svoje določeno mesto si bil tam kot pribit. Gani se niso niti mogli nikamor. Na desno in levo so te pritiskali ljudje v nepregledni množici, spredaj pa ti je branil gibanje železen zid kordona nemške vojske, ki je že zgodaj dopoldne razpela po vseh teh ulicah vrvi ter se je postavil vojak do vojaka drug tik drugega, eden obrnjen s hrbtom, drugi pa s obrazom proti publiki. Ta kordon je stal nepremično od desete dopoldne do šeste ure zvečer. Na ulici so se edino lahko svobodno gibali službujoči vojaški in policijski oficirji, motorizirani kurirji in po novinarji, ki so morali imeti poseben znak — rumen trak na rokavu ter posebne voditelje.

Za kratek čas čakajočih so skrbeli zvočniki, iz katerih so neprestano sedaj odmevala opozorila in navodila, sedaj zopet živahne koračnice. Izvrstno je bilo preskrbljeno za sanitetno službo, ob kolonah ljudi so hodili raznašale vode, na razpolago so bili vojaški sanitetji in zdravniki. Vse to pa je bilo izključno samo pod nemško komando, domačini so opravljali le pomožno službo.

Pred kolodvorom — najbolj zanimivo.

Hitlerjev sprejem se je odigral pred kolodvorom, kjer bi bil silovit naval, če ne bi spustili sem samo omejenega števila ljudi. Zanimivi prizori so se odigrali tu kmalu po poldnevu, ko so prikorakale častne formacije. Na čelu avstrijske vojaške godbe, za njo zastava in častna četa. Potem nemška vojaška godba, zastava in častna četa; nato godba, zastava in častna četa SS, godba, zastava in častna četa SA, potem četa motorizirane SA, četa hitlerjevih mladcev. Častni četi SS in SA sta bili sestavljeni iz članov štajerske Avstrijske legije, ki se je večbala v Nemčiji ter je večerj šele prispela v Gradec. Mnogi so se po dolgih letih zopet v Gradcu sešli s svojci. Večina teh legionarjev je pred leti ob priliki puča pobegnila iz Avstrije v našo državo. Taborišča v Varazdinu in Belovaru so jim že dobro znana. Velika razlika se je opazila pri nastopu avstrijskega in nemškega vojaštva, prav tako pri nastopu v Nemčiji izvečane SS in SA ter domače graške SA. Pri Nemcih vse tako kot na vrvi, pri Avstrijcih bolj »po domače«.

Hitlerjev prihod

so proti tretji uri popoldne naznanjali številni avtomobili, s katerimi so se pripeljali na kolodvor najprej poveljnik celokupne nemške policije general Dalugec, potem »Gauleiter« Bärkel in državni namestnik dr. Seiss-Inquart, ki sta se opoldne pripeljala z Dunaja z letalom, z njimi pa predstavniki štajerskih oblasti. Na minuto točno je zavozil ogromni Hitlerjev dvorni vlak v postajo. Iz vagona je izstopil najprej Hitler, za njim njegov notranji minister in poveljnik SS Himmler, šef tiskovnega urada dr. Dietrich. Hitlerjev adjutant ter člani njegovega vojaškega, vladnega in strankinega štaba Hitler je bil oblečen v svojo rjavo-rumeno uniformo. Po kratkem pozdravu pa se je podal pred kolodvor ter pozdravil častne formacije.

Milijoni zastavic.

Kadar gledamo sprejeme Hitlerja v filmu in na slikah, povsod vidimo, kako ga ljudje pozdravljajo s tisoči in tisoči malih papirnatih zastavic. V Gradcu se nam je pojasnila skrivnost, kako pridejo množice na mah do povsem enakih zastavic. Uro pred Hitlerjevim prihodom sta se na ulicah, po katerih se je vršil Führerjev obhod, pojavila naenkrat dva tovorna avtomobila — na vsakem je bila skupina članov SA. Avtomobila sta vozila vstric, iz njih pa so frčali neprestano nad množico snopi na lesene držaje pritrdjenih zastavic ter so donela povelja: razdelite, razdelite! Za prvimi sta čez deset minut privozila zopet dva podobna avtomobila in spet so frčali svežnji zastavic med ljudi, tako da je vsak gledalec na ulici imel v vsaki roki eno, ljudje so jih nosili v hiše ter mahali z njimi skozi okna. Gotovo so večerj razdelili na tak način dober milijon teh zastavic, ki so jih vse pripeljali iz Nemčije.

Hitler govori.

S kolodvora se je Hitler odpeljal naravnost v tovornico vagonov v eggenberškem predmestju. Pristop v ogromno dvorano je bil mogoč samo z vstopnico, ki so jo dobili že nekaj dni poprej samo privilegirani in najbolj zvesti člani stranke iz vse Štajerske. Vsa ogromna dvorana je bila zavita v rdeče barve s kljukastimi belimi križi. Prihod in nastop Hitlerja se je izvršil z veliko parado, častno tribunom na levi so zavzeli njegovi »sodelavci«, na desni pa zastave. Prvi ga je pozdravil štajerski Gauleiter inž. Helfrich, nato je govoril avstrijski Gauleiter Bärkel, potem pa Hitler. Kot govornik učinkuje Hitler zelo sugestivno. Govori močno dramatično, posamezna važnejša mesta podčrta z enakostjo, iz katere je polagoma zopet prehaja v mirnejši tok. Vidi se mu, da se opaja ob pogledu na množico, ki kakor zamaknjen sledi besedam in jih včasih preseka s frenetičnimi kriki, vendar pa ne izgublja oblasti nad mislimi, ki jih

logično gradi eno na drugo. Hitler je govoril pol-druugo uro, povedal je nekatere nove stvari o pogovoru s Sušnikom, kakor to, da je bil pripravljen na Sušnikom plebiscit, katerega je imenoval »največje izdajstvo nad nemškim narodom« ter je takoj napadel s protidarcem, ki je Sušnika in njegov režim zrušil. Zanimiv je bil tudi, ko je poudaril, da ni bilo treba Nemčiji ob zasedbi Avstrije na treh straneh zavarovati meje: proti Italiji, Jugoslaviji in Madžarski. Hitlerjev govor so poslušali ljudje na ulicah in v lokalih, ko so ga prenašali zvočniki. Po govoru je sledila nemška in narodnosocialistična himna, ki ju je pelo vse mesto na ulicah in oknih v pozdrav z dvignjenimi rokami.

Mesto vso noč ni spalo.

Sinočnji večer je bil za Gradec menda najživahnjši, kar jih je od svojega obstoja doživel. Mesto je bilo bajno razsvetljeno, najbolj razkošno pa je bleščal v nešteti žarnicah in žarometih grad. Središče mesta je bilo zaprto, kordoni policije in vojaštva so pa komaj vzdržali naval množice, ki jih je morala policija s silo usmerjati v stranske ulice in prehode. Odhod množic na posebne vlake se je le počasi razvijal. Hitler je prenočeval v Park-hotelu, ki je bil že od nekdaj sedež narodnosocialističnega gibanja. Ves hotel so rezervirali zanj in za najozkejšo spremstvo. V bližini hotela so spuščali samo stanovalce iz bližnjih ulic, ki so morali imeti posebne legitimacije. Preden se je podal v hotel, se je mudil v deželni hiši na Glavnem trgu, kjer se je od časa do časa pokazal na balkonu, kamor so ga priklicali mogočni govorilni zbori SA in hitlerjevskih mladcev, ki so edini imeli dostop na trg. Pozno v noč pa je navdušenje znatno oladilo silovit nalič, ki se je razvijal s hudim viharjem. Zaradi lepega vremena, ki je ves dan vladalo, ljudje na tak dogodek niso bili pripravljeni, tiščali so v lokale, iskali zavetja v hišnih prehodih ter so nazadnje vsi do kože premočeni capljali v dolgih sprevedih pri kolodvoru na svoje vlake. Vihar je polomil in potrgal veliko število zastav in drog, tako da je mesto danes zjutraj nudilo klavno sliko. Führerjev odhod pa so zopet spremljale velike množice, seveda ni bil tako učinkovit kakor večerjanski prihod. Na kolodvoru so se ponovili zopet prizori s častnimi četami, ob 9 pa je Hitler s svojim posebnim vlakom odpotoval proti Celovcu, kjer bo imel drugo svoje zborovanje na avstrijskih tleh.

Sokolstvo s svetovno-nazornega vidika

»V sredo zvečer« — tako poroča »Jutro« od 3. IV. 1938, številka 78 — »je bilo v mali dvorani na Taboru predavanje z naslovom »Sokolstvo s svetovnonazornega vidika. Predaval je brat Jože Rus. Članstvo je napolnilo dvorano in s tem pokazalo posebno zanimanje za vsa vprašanja o Sokolstvu in njegovi organizaciji«. Nato prinaša »Jutro« vsebinski posnetek predavanja Jožeta Rusa, ki je bratom Sokolom razlagal, kaj je svetovni nazor in kakšna je razlika med verskim nazorom, kakršno je na primer krščanstvo, in med razumskim nazorom, kakršnemu sledi brat Rus in kakršnemu mora slediti vsak Sokol. Ter misli je po poročilu »Jutra« razvil predavatelj:

»Pri verskem nazoru je izhodišče Bog, razumski nazor pa ne prihaja od tega zaključka, zato vodi prvi v popolno zavisnost, drugi pa nujno v svobodo. Pri prvem tudi ni svobodnega razvoja poedince, ker tak razvoj tudi očitno ni mogoč, dočim je pri drugem poedinec izvor razvoja. Poedinec se giblje pri prvem nazoru v občestvu, ki izključuje vsako drugo opredelitev, dočim je pri drugem človek po naravni nujnosti prvenstveno član skupnosti naroda. Večkrat slišimo očitke, da so ljudje, ki niso verskega svetovnega nazora, nujno brezbožni. To trditve je predavatelj z dokazi ovrgel. Po vseh teh ugotovitvah in razjemah je prešel predavatelj na drugi del svojega predavanja: na svetovnonazorske osnove v Sokolstvu. Z različnimi citati iz sokolske literature in ostale literature o Sokolstvu je pokazal na svetovnonazorne osnove: večno gibanje, razvojnost, narodnost in moralnost kot osnove Tyrševe sokolske misli. Dokazal je, da je Sokolstvo sposobno razviti svoj svetovni nazor.« — »Jutro« zaključuje to poročilo z ugotovitvijo, da so bratje Sokoli predavatelja za te lepe misli nagradili z glasnim odobravanjem in se mu tudi s svoje strani za to lepo predavanje zahvaljuje.

Tako »Jutro« kakor Jugoslovanski sokolski savez sta vedno glasno protestirala, kadar smo zapisali, da je slovenski Sokol svobodomiselná organizacija, v kateri veje protikatališki duh, da širi katolištvo sovražno načela in da svoje člane vzgaja v takem duhu. Kaj šele so Sokoli počeli, če smo jih dolžili, da so proti krščanskemu verskemu nazoru! Savez nas je napadel, »Jutro« je kričalo na vse pretege in ves JNS tabor se je dvignil kot en moč, češ da slovenskega Sokola klevetamo, ter je dokazoval, da je Sokol za vero, da je krščanski in da uči in vzgaja zgolj v nacionalnem duhu in v duhu verske strpnosti po načelu: Brat je mio, koje vere blo! In vsi so kričali na pomoč državo zoper nas, ki si upamo obrekovati viteškega Sokola, da je brezverski.

V svojem predavanju, čigar vsebino je »Jutro« z odobravanjem priobčilo, pa je brat Jože Rus sam označil Sokola za organizacijo, ki stoji na brezverskem oziroma protiverskem svetovnem nazoru, ki zameta Boga in namesto njega postavlja

JNS v Belgradu — opuščena

Belgrad, 4. aprila. m. Po sklepu vodstva JNS je pozvalo tudi predsedništvo krajevné organizacije JNS za upravno področje Belgrada, Zemuna in Pančeva svoje pododbore, naj čimprej skličejo svoje teh pododbore in izvolijo po možnosti nove odbore ali pa spopolnijo dosedanje odbore in znova navežejo stike z matično organizacijo, ki so v zadnjem času skoraj docela popustili ter so nekateri pododbori sploh prenehali delovati, članstvo je pa stranko enostavno zapustilo. Ti sestanki so bili večerj. Udeležba na njih je bila naravnost porazna za vodstvo stranke in njene krajevné organizacije. Na nekaterih krajih teh sestankov sploh ni bilo, ker nihče ni prišel, ali pa samo po nekaj prištevcih, ki so pa takoj pobegnili, kakor hitro so opazili, da so osamljeni. Večera se je pokazalo, da JNS tudi v Belgradu na nikogar več ne more z gotovostjo računati ter bo vodja Jevtič še preostalo članstvo svoje razbite armade veak dan lahko osebno preštel.

Belgrad, 4. aprila. m. Nocoj je odpotovalo v Carigrad članstvo našega narodnega odbora tiska držav balkanskega sporazuma na konferenco zastopnikov časopisja vseh držav balkanskega sporazuma. Z delegacijo je odpotoval tudi urednik »Slovenca« g. dr. Kuhar.

Kneginja Olga se je vrnila iz Aten

Olga, 5. aprila. AA. Nj. Vis. kneginja Olga se je sinoči ob 21.09 vrnila iz Aten, kjer se je s svojo materjo veliko kneginjo Heleno odležala 40 dnevnic za svojim očetom grškim kraljevičem Nikolajem.

Sklad za pobičanje tuberkuloze v vojski

Belgrad, 4. aprila. m. V ministristvu za vojsko in mornarico je bil konec lanskega leta ustanovljen sklad za pobičanje tuberkuloze v vojski in mornarici in za graditev ter vzdrževanje vojaških zdravilišč. Da bi odbor zbral za dosego svojih ciljev čim več sredstev, bo priredil 9. aprila zvečer v belgradskem častniškem domu velik koncert pod pokroviteljstvom Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla.

Razpisane pogodbene pošte

Belgrad, 4. aprila. m. Ministristvo za pošto, brzojav in telefon je razpisalo naslednje pogodbene pošte: Kresnice, Videm pri Krškem, Sv. Andraž v Slov. gorah in Borovnica. Rok za vlaganje prošev je določen do 2. maja t. l.

„Planinski večer“

slov. prosv. društva v Belgradu

Belgrad, 4. aprila. m. Prosvetno društvo v Belgradu priredi v soboto, 9. aprila, ob 8 zvečer v veliki dvorani inženirskega doma na Kralja Fedinanda ulici 7 planinski večer s skioptičnim predavanjem znanega planinca g. profesorja Mlakarja iz Ljubljane in s sodelovanjem pevskega zbora prosvetnega društva.

Prestopili so v JRZ

Belgrad, 4. aprila. m. Krajevna organizacija pristaev bivše HSS v vasi Kasapnici na meji okrajev Ključ in Sanski most je poslala tamonjši krajevni organizaciji JRZ vlogo, v kateri sporoča, da vsi člani te organizacije zapuščajo bivšo HSS in vstopajo v JRZ. Kot razlog za ta svoj sklep navajajo, da imajo že dovolj abstinentne politike bivše HSS in njenih voditeljev in da so uvideli, da ima politika sedanje vlade mnogo več smisla za konstruktivno delo.

Zagreb, 4. aprila. b. Davi so se pričela posvetovanja izvršilnega odbora poslancev in senatorjev JRZ iz savske banovine, ki imajo nalogo izdelati program in predložiti za jutrišnji plenarni sestanek poslancev in senatorjev kluba JRZ iz savske banovine. Izdelali bodo tudi končni program za delo stranke v tej banovini.

Rešilna bilka JNS

Belgrad, 4. aprila. m. Po večdnevni razgovorih, ki jih je imel s svojimi političnimi soimisljeniki v Belgradu, je večerj odpotoval v Zagreb Jurij Demetrovič, prvak JNS za savske banovine. V svojih razgovorih je, kakor je »Slovenec« že poročal, Demetrovič opozarjal posamezne člane vodstva stranke na propast, ki preti JNS v primeru, če se ji ne bi posrečilo njeni nameni in naporu, da bi prišla v voljavo vlado.

Drobne vesti

Budimpešta, 5. aprila. AA. (Stefani) Poslanec Hubay bo jutri razglasil ustanovitev nove desničarske stranke, ki ji bo načeloval bivši major dr. Hubay.

Belgrad, 4. aprila. m. Pri večerjanski nesreči v Zemunu, ki jo je povzročil lokalni vlak, kateri se je zaletel v tramvaj, je zadobila lažje telesne poškodbe tudi Slovenka Terezija Frančič, dijakinja tukajšnje trgovske akademije.

Osebnosti

Belgrad, 4. aprila. m. Z odlokom ministristva za pošto, brzojav in telefon je prestavljen v istem svojstvu v 3. brzojavno telefonsko-tehnično sekcijo v Ljubljani Ognjeslav Stanič, pomožni tehnični manipulant 10. skup. pri mestni brzojavno-telefonski sekciji v Ljubljani. V Celju je za prestavljen v istem svojstvu Antonija Berger, pomožna manipulantinja na glavnem brzojavnem uradu v Belgradu.

Z odlokom prometnega ministra je postavljen v 10. skupino v strojnem oddelku glavnega železniškega ravateljstva Ignacij Vehovec. Z odlokom generalnega ravateljstva državnih železnic sta prestavljena Frančiček Ogorelec iz železniške delavnice v Kraljevem v železniško delavnico v Mariboru, Josip Flego pa iz kurilnice v Ljubljani v železniško delavnico v Kraljevu.

Umrl je danes v bolnišnici na Reki, v starosti 75 let, naš dragi oče, gospod

Josip Jelinčič

državni gozdar v pokoju

K večnemu počitku ga homo spremili v sredo, dne 6. aprila 1938.

Reka, Ilirska Bistrica, Boh. Bistrica, Stari trg pri Rakeku, Ljubljana, 4. aprila 1938.

Zalujoči sinovi: Josip, Leopold, Viktor, France, Edmund, Miroslav, Izidor in hčerka Olga

Zahvala

Za izraze sočustvovanja ob smrti našega ljubljeneja

Bojana

abs. iur.

se vsem najlepše zahvaljujemo č. duhovščini, zdravnikom primariju g. dr. Lavriču in g. dr. Celešniku, ki sta mu lajšala trpljenje, Akad. društvu »Mladrnc«, g. Bergerju za ganljive poslovilne besede, sošolcem, tovarišem, prijateljem in vsem, ki so draga pokojnika obsuli z venci in cvetjem in ga v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 4. aprila 1938.

Pavličevići.

Slovenski časniki v Mariboru

Maribor, 5. aprila.

Včeraj, v nedeljo, so slovenski časniki, organizirani v ljubljanski sekciji Jugoslov. novinarskega združenja, prvič izbrali Maribor za kraj svojega rednega obnega zbora. Tovariše iz Ljubljane, ki so prispeli v Maribor z dopoldanskim vlakom, so na kolodvoru sprejeli mariborski časniki, na kar so se podali v mestno posvetovalnico, katero je mestna občina novinarjem za njihovo zborovanje dala na razpolago.

Občni zbor je vodil in otvoril predsednik sekcije gospod Stanko Virant pri uvodu med pozdravi župana dr. A. Juvana, zastopnika poveljnika mesta g. polkovnika Božoviča, okrajna glavarja dr. Šiško in Eileta, zastopnika mariborske policije g. Srebotina in tiskovnega referenta mestne občine g. Fr. Krambergerja. Nato je podal obširno poročilo o delovanju sekcijskega odbora v preteklem poslovnem letu, zlasti o vseh naporih za izboljšanje materialnega in socialnega položaja slovenskih novinarjev.

Za njim se je oglašil k besedi mariborski župan dr. Juvan, ki je zbrane novinarje pozdravil v imenu občine in mariborskega meščanstva. V svojem pozdravnem nagovoru je orisal vse veliko delo, ki je bilo v Mariboru opravljeno v gospodarskem, kulturnem in narodnostnem pogledu v zadnjih 20 letih in poudaril, da je slovenski časniki odlično sodelovali pri vsem tem delu, ki je v njem našlo krepkega podpornika. Maribor stoji še vedno pred velikimi nalogami, h katerih uresničitvi naj slovenski časniki s svojim vplivom pripomorejo. Občnemu zboru je želel veliko uspeha, časniki pa prijetno bivanje v mariborskem mestu. Predsednik se je g. županu toplo zahvalil za pozdrav ter ga zagotavljal, da bodo slovenski novinarji kakor doslej tudi v bodoče radi doprinesli svoj delež pri delu za napredek in razvoj Maribora in vsega njegovega obmejnega zaledja.

Tajniško poročilo je podal tov. T. Gmajner iz Ljubljane. V svojem obširnem poročilu se je predvsem mudil pri veliki novinarski razstavi, ki so jo

slovenski časniki priredili lansko leto v Ljubljani. Razstava je v vsakem pogledu odlično uspela ter so prispela laskava priznanja le ne iz naše države, marveč tudi iz inozemstva. Sekcijski odbor se je skupaj s centralno upravo JNU močno trudil za doseg starostnega zavarovanja časniki in za dvig njihovega socialnega položaja.

Sekcijski blaginjak g. Potočnik je poročal o denarnem poslovanju sekcije, ki si je v teku desetih let z vztrajnim delom pridobila toliko premoženja, da si bodo časniki postavili v Ljubljani svoj dom, ki bo osnova za starostno zavarovanje novinarjev.

Nadaljnja poročila so podali poslovodja g. J. Prunk, Fr. Seunig o delu za pokojninsko zavarovanje novinarjev in g. Zeleznikar za združbo »Novinarski dom«. Za nadzorni odbor je poročal g. A. Beg ter predlagal odboru absolutorij s pohvalo. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen ves dosednji odbor s predsednikom St. Virantom, podpredsednikom dr. I. Ahčinom, tajnikom Gmajnerjem in blaginjakom Potočnikom. Po razpravi o samostojnih predlogih in slučajnostih je predsednik zaključil občni zbor.

Župan dr. Juvan je nato na čast časniki priredil v kazinski dvorani banke, katerega so se poleg časniki udeležili zastopniki vojaških in civilnih oblasti. Dr. Juvan je ob tej priliki napil zbranim časniki in jim želel priskočiti dobrodošlico. Zahvalil se mu je glavni urednik »Slovenec« g. dr. Ivan Ahčin ter ga zagotovil, da bodo časniki posvetili vso pažnjo mariborskemu mestu, ki mu kot obmejnemu mestu gre odlična vloga. Od novinarjev sta spregovorila še g. St. Virant in J. Prunk. Banke je potočel v najlepšem razpoloženju, h kateremu je v veliki meri pripomogel restavracija g. P. Klešič s svojimi odličnimi gostiljskimi sposobnostmi.

Po banketu so se udeleženci podali v vinarsko in sadjarsko šolo, kjer jih je namesto zadržane ravnanja sprejel in pozdravil prof. Šiflar ter jim razkazal vzorno urejene naprave, nato pa jih pogostil.

RONALD COLMAN

in šarmantna, lepa

Madeleine Carroll

in mladi

Douglas Fairbanks

Danes senzacionalna premiera

ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Stroški za ta film so presegli

vsoto 1½ milijona dolarjev ...

JETNIK NA DVORCU ZENDE

KINO UNION

Napeta vsebina, intrige, zapletljivi in ogorčena borba

Tel. 22-21

Koroški borci so zborovali

V nedeljo je bil občni zbor Legije koroških borcev ki ima že 2500 članov.

V nedeljo dopoldne je bil redni letni občni zbor glavnega odbora LKB ob polnoštevni udeležbi desetih krajevnih organizacij in osmih poverjenstev, ki so bili vsi zastopani po delegatih.

Zbor je vodil zaslužni predsednik LKB tovariš polkovnik v p. Andrejka, ki je uvodoma predlagal vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in knezu namestniku Pavlu, pozdravne brzojavke pa armadnim generaloma Krti Smiljanici in Miljutinu Nediću, ministru dr. Antonu Korošcu, div. gen. Dobroslavu Milenkoviću in g. banu dr. Marku Natlačenu, vojnemu tovarišu arm. gen. ministru vojske in mornarice je bila poslana topla brzojavna zahvala za njegovo prizadevanje v smeri uresničenja zahtev bivših borcev za severno-zapadno mejo. Predsednik se je spomnil nato v osvojenih bojih padlih borcev in v teku preteklega leta umrlih tovarišev Fakina, Vengušta, Čopa in Remeca Martina.

Ker so se poročila krajevnih organizacij in od njih stavljeni predlogi obravnavali že na eestanku v soboto zvečer, je bilo s tem delo obnega zbora

Mladinski koncert v Slovenskih Konjicah

Združeni mladinski pevski zbori so v ljudski šoli priredili lepo uspel koncert. Nastopilo je 11 pevskih zborov iz 10 ljudskih šol z okrog 450 pevci in pevkami. Enaki koncerti so bili istočasno v Dravogradu, Framu in Šoštanju.

Spored je bil zelo pester. Vrstile so se umetne in harmonizirane narodne pesmi, med njimi skladbe Škegov iz Loč. Pesmi so bile tako izbrane, da po vsebini zajamejo šolsko mladino: šaljive o letnih časih, o polju, medvedu in žabi, in resne domoljubne.

Mladi pevci so peli živahno in iz vsega grla. Največji uspeh so želi zbori iz Loč, Prihove, Skomarja in Ziš. Ločane je g. Orel izredno izvežbal. Njih prednašanje je bilo najpopolnejše. Čeprav po številu najmanjši, so bili najglasnejši pohorski Skomarčani, ki so se postavili z razposajeno skomarsko narodno popevko. Zličani so zapeli izvorno skladbo »Uspavanka Matjažku« od prof. Pirnika, ki je prišel osebno na koncert. Pesem je toliko ugajala, da so jo morali ponoviti. Skladatelj je dobil šopek nageljnov.

Na koncu so vsi zbori nastopili skupno. Velik učiteljski orkester je najprej sam dovršeno zaigral Bachovo »Pomladansko prebujenje«, nato pa so ob njegovem spremljevanju vsi zbori skupno prav lepo zapeli Kosijske »štiri letne čase«.

Koncertna dvorana je bila popolnoma razprodana, kar kaže veliko zanimanje za pevske prireditve. Navzoči so bili tudi zastopniki cerkvenih in svetnih oblasti.

Nemški gostje na Bledu

Bled, 4. aprila.

Včeraj zvečer je prispela na Bled prva večja skupina Nemcev, ki so bili prijavljeni, vendar jih je prišlo precej manj, kakor je bilo prej naročil. Prišlo jih je okoli 100, nastanili so se v hotelu »Toplice« in »Jekler«. Večina jih ostane na Bledu, nekateri pa odpotujejo dalje v Dalmacijo, kamor jih je že včeraj zvečer več odpotovalo. Drugi ostanejo na Bledu 14 dni in bodo napravljali izlete v bližnjo okolico.

Zopet večja skupina 300 Nemcev pride danes zvečer, nato pa bodo vsak teden prihajale večje skupine. Tako se je Bled zopet ozvil in predsezona se je že v malem začela. Tudi vsi hoteli so že odprti in privatni lokali se počasi pripravljajo na goste. Če bo šlo tako dalje, kaže, da bo predsezona dobra, kajti povpraševanje je veliko. Sploh je predsezona zaradi lepih pomladnih dni živahna.

Da je obisk Nemcev tako velik, je predvsem posledica urejenega deviznega prometa med Nemčijo in Jugoslavijo, ki se je letos vendar uredil pravočasno.

Belgrad, 5. aprila. AA. Minister za gozdove Bogoljub Kujundžić je laže obolen in bo na zdravnikov nasvet nekaj časa ostal v postelji.



Ali je kaj ljubkejšega od negovanih ženskih ust, v katerih se vrsta belih zob biserno blesti! Kako prijetno in simpatično učinkuje človek z lepimi, zdravimi in skrbno negovanimi zobmi! — Najboljše sredstvo za dnevno nego ust in zob je ODOL.

Aromatično varstvo Vaših ust oskrbi na najboljši način ODOL

Iz Julijske krajine

Dva grobova. Umrli je po daljšem bolehanju v videmski bolnišnici G. Andrej Štergule, posestnik in mesar v Boveu. Bil je podjeten in zaveden mož. Prepeljali so ga domov v Bovec, kjer so ga v nedeljo 27. marca številni prijatelji in znanci sprejeli k zadnjemu počitku. — V Gorici je legel v grob, star 52 let, g. Viktor Poljšak iz Šmarja na Vipavskem. Kot uradnik deželnega odbora se je v prvih povojnih letih veliko pečal z vojnimi odškodninami in je ta posel opravljal še tudi pozneje, ko so bili tozadevni deželni uradi ukinjeni. Poznala ga je vsa dežela. Par let je moral prebiti tudi na jugu. — Obema pokojnikoma večni mir!

Spomenik padlim na Sv. gori. Na vzhodnem grebenu svetogorskega pobočja, oddaljenem od Marjinega svetišča par streljajev, se dviga spomenik junakom, ki so padli v svetovni vojni v krvavih bojih za svetogorski vrh. Spomenik so dogradili v zadnjih mesecih. Iz obsežnega, več metrov visokega kvadratnega stebrišča v rimskem slogu rase proti nebu kameniti, štirioglat stebel, ki zre do Adrije in do severnih meja. Načrt za spomenik je izdelal naš kraški rojak prof. arhitekt Fabiani, ki se je ovekovečil že v predvojni dobi z mnogimi pomembnimi deli. Po njegovih načrtih je bil zgrajen tudi nekdanji Trgovski dom v Gorici. Spomenik na Sv. gori bodo blagoslovili 24. maja ob priliki, ko bodo imeli italijanski infanterci svoj vsakoletni manifestacijski zbor, ki bo letos v Gorici.

Goriški prefekt na nekdanji avstrijsko-italijanski meji. Zadnjo soboto je obiskal goriški prefekt ekse. Orazi občino Dolenje, ki leži v podnožju Brd ob stari avstrijsko-italijanski meji. Pregledal je občinski urad in poslovanje drugih ustanov, ter izrazil svojo zadovoljnost. Občinarji, v pretežni večini Furjani, so ga spoštljivo pozdravljali.

Izredno porotno zasedanje. V ponedeljek 28. marca se je pričelo v Gorici izredno porotno zasedanje. Kakor znano, se vrše porotne obravnave za vso Julijsko krajino v Trstu. Ker so pa tokrat na vrsti štirje težki primeri iz Goriškega, se obravnavajo v Gorici. Prvi dan je sedel na založni klopi Matija Kenda, star 45 let, iz Tolmina. Obsojen je bil zaradi oskrube mlade deklice na 5 let in 2 meseca težke ječe. Drugi dan se je vršil proces proti 25 letnemu Dušanu Semiču iz Branice zaradi ropi in težke telesne poškodbe župnika g. Ivana Kosa iz Branice. Semič je bil po kratki raz-

pravi zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Zadeva s to oprostitvijo najbrž še ni zaključena. V sredo 30. marca se bo zagovarjal zaradi umora Stefan Berdon iz Ročinja, v petek 1. aprila pa bivši kancler na videmskem tribunalu Italo Girolani zaradi uboja svoje lasne žene.

Podzemeljska jama v Škocijanu. Škocijanske podzemeljske jame ne uživajo še svetovnega slovesa kot postojanke, vendar pa lahko tekmujejo z njimi zaradi bolj učinkovite preproste naravnosti in še nedotaknjenih in nerazkritih podzemskih čarov in tajn. Pokrajinski urad za turizem v Trstu in krajevni odbor Kaja (Ital. planinskega društva) sta izvršila v zadnjem času več del, da bi dvignila zanimanje in obisk Škocijanske jame. Poleg avtobusnih zvez, ki vežejo Trst z 20 km oddaljenim Škocijanom, bo v kratkem stopila v promet posebna koriera, ki bo vozila iz Opatije v Škocijan. Med največje lepote in prelesti, ki jih nudi Škocijanska jama, spada gotovo tek reke Timave, ki gre skozi vso jamo in ustvarja nešteto tolmunov, slapov in skrivnostnih globeli. Pri Sv. Ivanu kraj Devina stopi potem Timava v zunanjo krasoto naše zemlje.

Karabinerja je obstrlil. Po italijanskih listih posnemamo: V nedeljo 27. t. m. okrog desete ure zvečer je zavalovalo v ulicah okrog cerkve sv. Antona v bližini goriškega Korna nenavadno vrvenje: padli so trije strelci, ljudje so prihiteli na cesto, okna so se odpirala, čuli so se kliči: »na pomoč! Kaj se je bilo pripetilo? Orožnik Ivan Milis je zasnel uzmoviča, ki se je bil polastil tujega kolesa. Prijel ga je, toda malopridnež je v hipu potegnil revolver ter oddal nanj tri strele, zaradi katerih se je nesrečni čuvaj javnega reda zgrudil na tla, tatinski zločinec je pa v zmedu zbežal in ga do trenutka še niso našli. Baje je doma iz Trsta. Zapri so par njegovih pajdašev, s katerimi je prej popival. Orožnikove rane baje niso nevarne.

Pade s tretjega nadstropja in ostane nepoškodovan. 29 letna gospodična Bruna Bruno iz Trsta je šla obiskat svojo prijateljico, katero je našla slovečo na ograji hodnika, ki gleda iz tretjega nadstropja njenega stanovanja na dvorišče. Bruna se je tudi prilonila k ograji, a se je med pomenkom tako neprevidno nagnila preko, da je omahnila in padla v globočino. Ko je prijateljica s sosedomi vsa prestrašena priletela na dvorišče, sluteč najhujše, je vsa razradoščena obstrlala: Bruna je nepoškodovana stala tam sredi dvorišča. Prihitel je zdravnik, ki je ugotovil pri čudežno rešeni Brunii samo nekaj prask, pač pa je moral nuditi pomoč njeni sestri, kateri je nenadni strah močno pretresel živce.

Svetogorska štiristoletnica. V nedeljo 26. junija se bodo pričele cerkvene svečanosti in pobožnosti, ki so določene v proslavo štiristoletnice, ko se je prikazala nebeška Mati ubogi grgarski pastirici Urški Ferligojevi.

Nova cerkev presv. Sreča Jezusovega v Gorici, katero so že pred vojno začeli graditi oo. jezuiti, bo kmalu dovršena in bo, tako beremo v časopisih, 24. junija posvečena. O novem, monumentalnem svetišču bomo še pisali.

Trošarina na surovo nafto

Belgrad, 4. aprila. AA. Finančni zakon za proračunsko leto 1938-39 uvaja državno trošarino na surovo nafto, črno in neprečiščeno, in na ostanke nafte pri pridobivanju bencina in petroleja, če se uvažajo v druge namene in ne za predelavo v tovarnah, za destilacijo mineralnih olj ali pa v pooblaščenih trgovinah, in sicer 40 din za 100 kilogramov. V zvezi s to uvedbo trošarine je davčni oddelek finančnega ministristva predpisal postopek za uvoz surove nafte za destilacijo. Uvozniki, ki žele surovo nafto, ostanke od nafte itd. zaradi predelave v tovarnah uvesti v našo državo brez plačila državne trošarine, so dolžni pri uvozu predložiti uvozni carinarni poleg deklaracije v 4 izvodih še overovljen prepis potrdila industrijske ali obrtniške zbornice, da ima tovarna ali delavnica za predelavo mineralnih olj dovoljenje davčnega oddelka. To dovoljenje mora navajati količino, ki se sme uvoziti naenkrat, za kateri čas in carinarino, preko katere se bo uvoz vršil.

Belgrad, 4. aprila. m. Finančni minister D. Letica, ki je s predsednikom vlade dr. Stojadinovičem, vojnim ministrom Maričem in ostalimi ministri prisostvoval krstu naše nove vojne ladje »Zagreb«, se je snoči vrnil v Belgrad.





Naš izvoz rud in kovin

V naslednjem prinašamo iz statistike naše zunanje trgovine zanimive podatke o izvozu naših rud in kovin. V tabeli je razviden naš skupni izvoz v dotično državo v letu 1937, nadalje vidimo, koliko smo izvažali po vrednosti rud v dotično državo (med rudami je naštet tudi rjavi premog in lignit) in kovin (bakra, svinca, ferokroma, ferossilicija in cinka). Vse vsote so navedene v milij. din:

	ves izvoz	rude	kovine
Belgija	518.8	303.2	170.9
Nemčija	1361.3	66.8	140.5
USA	290.9	0.7	172.6

	ves izvoz	rude	kovine
Madžarska	222.9	46.9	27.7
Češkoslovaška	493.0	43.2	3.0
Avstrija	848.0	21.6	10.9
Francija	355.9	30.8	—
Italija	587.0	12.0	6.2

Iz te razpredelnice je razvidno, da gre 58.9% vsega našega izvoza rud v Belgijo, 21% na Madžarsko, 8.8% v Češkoslovaško, 8.6% v Francijo itd. Od kovin gre največ v severnoameriške Združene države 59.3%, v Belgijo 32.9%, na Madžarsko 12.4% in v Nemčijo 10.3 odstotka, ostalo v druge države.

(+6.6) milij. din, skupno kritje 27.03 (27.02)%, od tega samo z zlatom v blagajnah 26.91 (26.91)%,

Poleg povečanja zlatega zaklada so proti koncu meseca znatno narasla menična posojila. Drugače med aktivami ni bilo znatnejših izprememb. Med pasivi se je zaradi potreb gospodarstva za ultimo znatno povečal obrok bankovcev, ki je bil pa skoraj po večini kompenziran z nižanjem žirovni računov in drugih naložb pri banki. Tako izkazuje kritje le malenkostne izpremembe.

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke izkazuje naši kliringi naslednje stanje dne 31. marca 1938 (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 22. marca 1938):

Aktivni kliringi: Italija stari račun 23.014.314 (— 174.793) lir, novi račun 18.801.303 (— 4.052.732) lir, novi račun 100.084.347 (+ 10.888.029) din, Poljska 12.584.476 (— 340.808) din, Bolgarija turizem 412.280, Turčija 12.353.680 (+ 87.593), Španija 590.817 (— 61.887) din, Romunija 10.519.813 (— 321.608), Madžarska 37.145.617 (+ 1.112.916) din.

Pasivni kliringi: Švica 2.801.160 (+ 315.117) šv. frankov, Češkoslovaška 136.582.341 (+ 1.644.313) kron, Belgija 3.888.474 (— 240.738), Bolgarija redni 590.817 (— 61.887) din, Romunija 10.519.813 (— 321.608), Madžarska 37.145.617 (+ 1.112.916) din.

Povečanje zaposlenosti avstrijskih jeklarn

Priljubljenec Avstrije Nemčiji je imel ugodno posledice za avstrijsko železarsko industrijo. Nemčija potrebuje ogromne količine železa in jekla ter je navezana na uvoz inozemske železne rude. V Avstriji pa si je pridobila velike rudnike železne rude in tudi že izgrajeno železarsko industrijo. Zaradi tega je bilo pričakovati velikega povečanja zaposlenosti avstrijske težke industrije. Sedaj že poročajo z Dunaja, da so jeklarne Alpinske montanske družbe v Donawitzu, kjer je doslej delalo samo 6 martinovih peči, začele z obratom še v nadaljnjih 4 pečeh, tako da dela sedaj 10 peči in je pričakovati, da bosta v kratkem prišli v pošev še dve peči. Lani sredi leta je kazalo, da za tretjo visoko peč v Eisenzuru ne bo dovolj zaposlitve, sedaj pa je zagotovljena zaposlitev tudi v tej tretji visoki peči in dne 14. aprila bo začela obratovati četrti visoka peč. Tako je računati, da bo Alpinska montanska družba, katere večina delnic je v rokah Stahlvereina, in kratkem izkoristila popolnoma storilnost svojih naprav.

Kontrola semen za izvoz. Ministra za trgovino in industrijo ter kmetijstvo sta predpisala pravilnik o kontroli cvetličnega semenja in trav za izvoz.

Tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov

Minister trgovine in industrije je objavil naslednje avtentično tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov z dne 23. novembra 1934: v 2. odst. čl. 17: Pod odlogovanjem denarnega zavoda, na katere se nanaša odlog plačil v smislu odst. 2 čl. 17 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov se razumejo tudi pravdni in izvršni stroški, nastali do dne, ko je denarni zavod predložil prijavo sodišču o vloženju prošnji ministrstvu trgovine in industrije v smislu čl. 12 in 2 omenjene uredbe, odn. do dne prvotnega odloga plačil, odobrenega na podlagi čl. 3 zakona o zaščiti kmetov z dne 19. aprila 1932 ali uredbe o reguliranju izplačila vlog z dne 26. decembra 1932, odn. do dne vloženja prijave sodišču v smislu čl. 2 odst. 4 uredbe o zaščiti denarnih zavodov.

Glede odstavka 11 in 12 čl. 31 uredbe o zaščiti denarnih zavodov pravi avtentično tolmačenje naslednje: V kolikor bi bila kakšna stara zavodova terjatev plačana v gotovini, se ne smata, da so stari upniki izplačani v smislu predpisov čl. 31 odst. 11 in 12 uredbe o zaščiti denarnih zavodov, če denarni zavod prenese odgovarjajoči znesek na račun upnikov starih hranilnih vlog.

Izvoz koruze. Cene koruze so nadalje čvrste in je cena vagonškega blaga za progo Sušak dosegla že 100 din. Največji kupec je Anglija, ki je doslej izvozila okoli 2000 vagonov. Skupno je bilo v prvih dveh mesecih letos uvoženih 100.000 ton koruze, za marec pa je cenjen izvoz na 80.000 ton. Računajo tudi, da nam bo nova pogodba z Nemčijo, ki se bo nanašala tudi na Avstrijo, dala kontingent 100.000 ton in sicer verjetno po prednostnih tarifah in carinah.

Zveza ekonomistov kralj. Jugoslavije sporoča, da je v Zagrebu osnovano društvo doktorjev ekonomistov, ki je v listih pozvalo doktorje in doktorande ekonomiste na vpis v društvo. Zveza ekonomistov kr. Jugoslavije sporoča, da društvo doktorjev ekonomistov v Zagrebu ni član zveze ekonomistov kr. Jugoslavije niti po sklepu skupščine zveze z dne 19. junija 1937 ne more biti njegov član, ker v Zagrebu deluje že osem let Društvo diplomiranih ekonomistov in komercialistov, ki je član-ustanovnik Zveze.

Nova delniška družba. V trgovinski register v Zagrebu je bila vpisana delniška družba Ugrovača, rudarska d. d. z glavnico 1 milij. din.

Obrok bankovcev v Nemčiji. Izkaz Reichsbanke je po poročilih nemških listov za konec marca prvokrat v znaku vpliva priključitve Avstrije Nemčiji. Kajti pokazalo se je posledice povečane nemške potrebe za ultimo meseca v zvezi s prvimi ukrepi za likvidacijo Avstrijske nacionalne banke. Tako vidimo, da se je od 24. do 31. marca obrok bankovcev povečal za 814 milij. mark, v teku vsega meseca marca za 591 milij., tako da je bil na koncu marca 1938 obrok bankovcev 5.621.56 milij., dočim je dne 31. marca 1937 znašal samo 4.988.1 milij. mark. Likvidacija prejšnje Avstrijske nacionalne banke je izvedena v izkazu za konec marca v postavki razna aktiva, ki je narasel od 24. do 31. marca za 432 na 1.236.04 milij. mark.

Avstrijska Poštna hranilnica izkazuje za lansko leto povečanje vlog za 5.5 na 150.3 milij. šil. Števila vlagateljev za 21.782 na 364.461. Čekovne vloge so nadalje lani narasle za 14 na 275.7 milij. šil. Čisti dobiček znaša 0.7 milij. šilingov, kar bo služilo za odpis dolga države.

Češkoslovaška Poštna hranilnica. Hranilne vloge so pri njej narasle lani za 175 na 555 milijonov kron, število vlagateljev za 178.947 na 693.895. V čerkovnem prometu je bilo na koncu 1937 123.256 računov, vloge so znašale 1.700 milij. kron. Čisti dobiček za 1937 je znašal 16.2 (v letu 1936 16.0) milij. kron.

Borza

Dne 4. aprila 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen; v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je v zasebnem kliringu ostal v Ljubljani neizpremenjen na 8.60—8.70, dočim je v Zagrebu popustil na 8.52—8.62, v Belgradu na 8.5505—8.6505.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28.525—29.225, v Belgradu 28.75 denar.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 14.40 do 14.60, nadalje so beležili v Zagrebu za konec maja 14.345—14.555, za konec junija 14.325—14.525.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.435.778 dinarjev, v Belgradu 6.153.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 3.032.000 din pri čvrsti tendenci.

Ljubljana — tečaji s primom:

Amsterdam 100 hl. gold.	2406.41—2421.01
Berlin 100 mar.	1743.52—1757.40
Bruselj 100 belg.	732.20—737.26
Curih 100 frankov.	996.45—1003.52
London 1 funt.	215.44—217.49
Newyork 100 dolarjev.	4313.51—4349.82
Pariz 100 frankov.	133.26—134.70
Praga 100 kron.	151.73—152.83
Trst 100 lir.	228.04—231.13

Curih. Belgrad 10.—, Pariz 13.435, London 21.64875, Newyork 436, Bruselj 73.47, Milan 22.96, Amsterdam 241.425, Berlin 175.05, Dunaj 48, Stockholm 111.575, Oslo 108.775, Kopenhagen 96.65, Praga 15.24, Varšava 82.25, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.57, Buenos-Aires 108.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 99—101, agrarni 61—62.50, vojna škoda promptna 475—480, begluske obveznice 93—94, dalmat. agrarni 91.50—93.50, 8% Blerovo posojilo 96.25—97, 7% Blerovo posojilo 91—92, 7% posojilo Drž. hip. banke 99.50—101.50; delnice: Narodna banka 7.300—7.400, Trboveljska 210—220.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 99—100, agrarni 60—61.50, vojna škoda promptna 481—483 (482), begluske obveznice 92.50—94.25, dalm. agrarni 92.50—92.75, 4% sev. agrarni 60.50 denar, 8% Blerovo posojilo 96—96.75, 7% Blerovo posojilo 91—91.75 (91), 7% posojilo Drž. hip. banke 99.50—101, 7% stab. posojilo 98—99 (99). — Delnice: Narodna banka 7275 denar, Priv. agrarna banka 220 denar, Trboveljska 190—210, Gutmann 60 denar, Osij. sladk. tov. 110—135, Dubrovačka 300—405, Jadranska plovba 610 denar, Oceanija 375 do 405.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. posojilo 100—101, agrarni 62—62.50, vojna škoda promptna 482—483 (483, 479), za konec maja (482, 481.50), begluske obveznice 94—94.50 (94.25), dalm. agrarni 93.25—93.50 (93.50), 4% sev. agrarni 62—62.50, 8% Blerovo posojilo 96.75—98, 7% Blerovo posojilo 91.75—92 (91.75), 7% posojilo Drž. hip. banke 100.50 denar, 7% stab. posojilo (99.50). — Delnice: Narodna banka 7300 blago, Priv. agrarna banka 223 denar (224).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Cerknica

Osebnost. Na lastno prošnjo je prestatljena učiteljica Golence Marija iz Cerknice v Laze pri Planini. Novo službeno mesto nastopi s 25. aprilom.

Kulturni obzornik

Novi hrvatski in srbski roman o vasi

1. Sida Košutić: S naših njiva. II.

Ko sem pred dvema letoma poročal o prvi knjigi kmečkoga romana »S naših njiva«, ki ga je napisala hrvatska pisateljica Sida Košutić (glej »Slovenec« 8. febr. 1936), sem rekel, da me delo kljub svoji lepi zamisli in nekaterim odlikam ni popolnoma zadovoljilo; avtorji trditve sem tudi podprl z dokazi, kolikor je v časopisnem poročilu pač mogoče. Pozneje sem o istem delu dobil v roke več pohvalnih ocen, ki me pa niso prepričale, ker so bile preveč površne in brez dokazov.

Zato sem z razumljivo radovednostjo segel po drugi knjigi istega romana, ki je izšla kot 12. zvezek »Suvremene knjižnice« (Matica Hrvatska 1937, stran 206). Toda tudi tokrat se nikakor nisem mogel otresti enakih pomislekov, kot so se mi vzbudili ob prvi knjigi, dasirav rad priznam precejšen napredek, ki ga je pisateljica dosegla v zadnjih dveh letih in ki je viden tudi v tem romanu. Tako sedaj posamezni znaki dobljajo že mnogo jasnejše in realnejše oblike (stari Gušić), problematika se poglablja in na mnogih straneh je čutili, kakor da bi hotela pisateljica porabiti močnejšo barvo, a se premisli, preden razoka s čopičem pride do platna. Pod prizmo njenega zora se zabrisane mnoge boleče ostrine in mnogi elementarni izbruhi nastopajočih oseb; retuširana podoba pa vselej izgubi toliko moči, kolikor se oddalji od resničnosti. Kakor je na eni strani res, da danes nekateri umetniki v hlastanju za ceneniimi efekti nimajo očesa za višje in globlje duhovne plasti v človeku, in da zato tudi ne najdejo smisla našega trpljenja in ne vidijo lepote našega veselja; tako se pa na drugi strani Košutićeva zaradi neklih obzirov hoté obrniti od mnogih življenjskih manifestacij, ki žalijo njen estični in este-

tični čut; to pa njenemu delu zmanjšuje moč in vrednost. V članku »Na putu umjetnosti« (Hrvatski dnevnik 24. febr. 1937), ki je zelo značilen za njeno pojmovanje umetniškega doživljanja, izražanja in odgovornosti, Košutićeva sama piše, da vsak umetnikov doživljaj in čustvo nistva vredna, da se ovekovčita. To brez dvoma drži! Enako pa drži tudi to, da se njene vsebinske lepe in miselno vzvišene podobe ne zarezajo globoko v bralca, ker so podane preboječe in s preveč medlimi barvami. Njeni ljudje za vsako stvarco vzklikajo, stiskajo pesti in drug drugemu grozijo, po njih vse poka in vre, iz oči jim seva plamen jeze, togotijo se in kolnejo, toda vsak čaka, kdaj bo drugi začel in nazadnje se oba — premislita! Vsega tega ne bi smelo biti v romanu, kjer se mora dejanje razvijati iz svoje notranje nujnosti, ki pozna trdno zakone in krepke nagibe. Pisateljica si sicer skuša pomagati z nekimi »tajnimi silami«, toda ne posebno spretno in zato tudi ne uspešno. In tukaj bi rekel, da se Košutićeva le preveč strahuje težav, ki se pojavljajo na njeni umetniški poti in da se — zlaeti v prozi — le preveč strahoma loteva nekaterih problemov življenja, drugih se pa — kakor naš Detela — skoraj izogiba. Saj radi priznamo, da nismo čisto indiferentni do vsebine, ker vemo, da je za celotni učinek umetnine tudi vsebina močno pomembna, toda še pomembnejše je vprašanje, kako je ta vsebina podana. Lepota in resnica sta dve kvalitativno različni vrednoti, katerih prva — direktno vsaj — spada v estetično, druga pa v etičko. In nazadnje je mnogo rešnic (v matematiki, v fiziki itd.), ki imajo z estetično boro malo zveze.

Dejanje romana se je v drugi knjigi prav malo premaknilo, komaj za nekaj mesecev. Medtem ko v prvi knjigi gledamo poletno življenje in delo v zagorski vasi, vidimo tukaj sive jesenske in hladne adventne dni tja do božiča. Pri Gušićevih so to prvi meseci po dolgi snabi Betike v hišo. Spoštovanje in naklonenost starega Gušića do nje prihaja vedno bolj do izraza, tako da se v stari Gušićevki — četudi neupravičeno — vzbudi podla ljubosumnost, ki se nato zapliče v Jankovo srce in rodi množico gorja v hiši. Oče in sin pri tem čisto nič ne skrivata svoje samo-

glavosti in surovosti in ženama pač ne ostane drugega, kot da bolj ali manj vdano prenašata vse krivice in trpljenje. Beta je še vedno idealizirana kot v prvi knjigi, govori nad vse preudarno, naravnost izbrano, sama pa je nežna kot cvet, ki se ob vsakem vetričku začne osipati, in kot ogledalo, v katerega niti dahniti ne smeš. Tudi Eva in drugi gredo po dosedanjih poteh, edino surovega Marka je odločna Gušićeva beseda za hip ugnala. Betika je nositeljica avtoričine ideologije, ona je dobra in vzorna žena, ki spoštuje narodne navade in bridko žaluje, ker se Janko ne meni zanje. Tako govori Beta: »Običaje valja pošivati, pogotovo običaje velikih blagdan. Moramo živjeti kako živi sve pošteno u Velikom Selu. Ne diraj svađenbi dati! To donosi nesrečo!« Janko pa odgovarja: »Treba vjerovati zdravoj pameti, a ne praznim brbljarjama!« Sploh zavzema folkloristika velik, in ne najslabši del tega romana.

Že ob oceni prve knjige sem izrazil mnenje, naj bi se Košutićeva posvetila krajšim tekstom, noveli in ertici, kjer je manj nevarnosti, da se ji najlepše zamegli razležejo in opešajo. In v zadnjem času so nekatere njene res globoke in močne pesmi docela potrdile moje mnenje. Košutićeva je namreč v prvi vrsti lirčna narava, ki prisluskuje svojemu najglobljemu notranjemu glasu ter z ustvarjanjem izpopolnjuje in dviga samo sebe. Ona je — po lastnem priznanju v že omenjenem članku — vedno lačna lepote. Tako so tudi v tej knjigi najlepše one strani, kjer se z vsem žarom prepušča elikanju narave in kjer se poglablja v doživljanje in razpoloženja žene. Košutićeva se zna živjeti v žalosti, zapuščenosti in samotni trepeti žene in z resničnim sočutjem in razumevanjem slika njene bolečine. Celo v dušo bebtika Jožeta Krušnjaka je izredno globoko seglo njeno oko, kateremu niso ostali skriti temni strahovi in krhko veselje te razbite duše. Vse to daje njenemu delu dih nežnosti in plemenitosti, ki jih je danes tudi v lepi knjiži vedno manj.

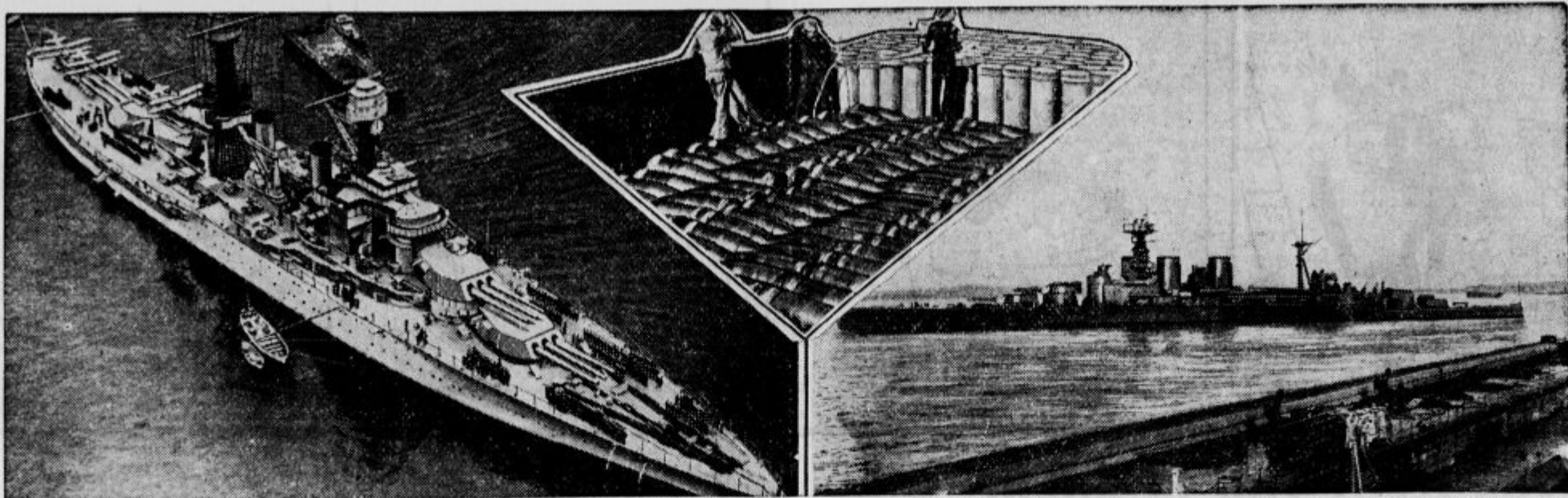
Novo knjigo — tretji del — tega široko zasnovanega dela pričakujemo z novim upanjem.

Jože Gregorić.

Bogoljub za april ima zanimivo velikonočno premišljevanje, ki ga je napisal kanonik Josip Šimenc in obravnava vprašanje: zakaj izobraženci in učeni ljudje umirajo neupravičeno? pod značilnim naslovom: Nemir svetega Tomaža. Na članek, ki je podprt z veliko erudicijo in načena važno vprašanje verskega nemira in prenostranske človeške obsodbe, opozarjamo zdaj za velikonočni čas. Zanimivo je tudi pismo župnika Nabera iz Konnersreutha o Tereziji Neumann, v katere poštenost popolnoma veruje. Slike so deloma povečane evharističnemu kongresu v Budimpešti.

Kres, glasilo slovenskih fantov in glasilo zveze fantovskih odelcev v Ljubljani se vedno bolj razvija ter prinaša poleg vzgojnih člankov (Bog in domovina), ali besed za praznike (velikonočni zvonovi) ter člankov o načelnih problemih (marksizem in krščanstvo), tudi veliko obetajočega slovstvenega gradiva. Tako izhaja na platnicah prevod znane Björnstermorne novele Arne pod naslovom »Anzer«, kakor jo je ponasil Ivan Campa, dalje novelo najboljšega bolgarskega mladinskega pisatelja Angela Karaličeva »Stari Jeruzalem«, ter dobre pesmi Jožeta Dularja, ki je po svojih močnih impresijah boljši kot Campa, ki je tudi izšel iz tega kroga. Tudi ocena knjig so letos strokovno pisane. List velja letno 20 din. (Misijonska tiskarna Groblje, Domžale).

Razstava francoske knjižice. Od 12. do 20. marca je bila v prostorih Moderne galerije dobro uspeša razstava francoske knjižice. Pobudo za to razstavo, kjer smo videli blizu 2000 del večinoma znanstvene vsebine — prireditelji so bili menja, da hrv. občinstvo bolje pozna francosko, leposlovno kot pa znanstveno knjižico — je dal ravnatelj Francoskega instituta v Zagrebu prof. Jean Dayre, tehnično organizacijo pa je opravila knjižarna Kugli. Prof. Dayre je posređeval, da je francoska vlada mnogo knjig prepustila zagrebškimi znanstvenim zavodom. Tako je ta razstava pomenila vse drugačen kulturni dogodek kot pa n. pr. razstava nemške knjižice, ki je bila pred meseci v Umetniškem paviljonu.



Zadnje čase so se Anglija, Amerika in Francija pogajale, da odpravijo določila pomorskega sporazuma iz leta 1936, po katerem je bilo vsem temdržavam prepovedano graditi prevelike bojne ladje ter na teh ladjah imeti premočno topništvo. Na dogovor je bila povabljena tudi Japonska, ki pa je odklonila vsak odgovor, kolike ladje namerava v prihodnje graditi. Pač pa so imenovane velesile izvedle, da Japonska gradi bojne ladje, ki imajo več kot 35.000 ton tonaže. Sedaj bodo tudi imenovane tri velesile gradile še večje bojne ladje. — Na sliki vidimo angleško bojno ladjo »Hood« (na desni), ki ima 46.000 ton in ki je sedaj največja bojna ladja na svetu. Na levi vidimo velikansko ameriško bojno ladjo »Tennessee«, ki je samo malo manjša kakor angleška »Hood«. Združene države Severne Amerike pa nameravajo sedaj graditi bojne ladje, ki bodo imele po 50.000 in še več ton. — V sredini vidimo pripravljeno strelivo za orjaške ameriške ladijske topove.

Prerokovanje pred 17 leti

Iz zgodovinskih letnic je leta 1921 napovedoval prihodnost Nemčije

V vseh časih človeške zgodovine so bili ljudje, ki so napovedovali, kaj se bo zgodilo na svetu. In v vseh časih so jih ljudje radi poslušali, če so kaj prijetnega napovedovali, hudi pa so bili, če so prerovali kaj neprijetnega. Takim potem niso radi verjeli. In preroški si tudi niso bili enaki. Eni so res imeli od Boga tak dar, da so napovedovali prihodnje reči, drugi pa so se le delali preroke, da so od tega živeli. Tem drugim se je pa navadno vedno bolje godilo kakor prvim. Slepajem namreč ljudje rajši verjamejo kakor tistim, ki resnice pripovedujejo.

Tak okultist in astrolog, ki prihodnje reči napoveduje iz zvezd in iz števil, je Nemec Maks Kemmerich, ki se je že pred vojsko bavil s preročanjem. Ne da bi se spuščali v verjetnost njegovih preročb in način njegovega preročovanja, moramo povedati, da ta mož oprta svoje napovedi na zgodovinske številke. Takole nekako pravi: »V zgodovini narodov dožene človek lahko mnogo tako imenovanih »mutacij«, sprememb v narodih, ki se naglo izvrše, in sicer brez posebnega vidnega vzroka. Vsi veliki svetovnozgodovinski dogodki so že naprej določeni in se zgodovina v določenih razdobjih dobesedno ponavlja. Zato je mogoče,« tako veli ta Kemmerich, »prihodnost določiti že iz zgodovine, ki pa jo mora človek dobro poznati in pravilno razlagati.« Vsekakor je v tem nekaj resnice. Če je ta stvar znanstvena razlaga zgodovine, temu ne bi bilo oporekati. Kaj preročuje in kaj je preročeval?

Napovedi, ki so se uresničile

Ta mož je že pred svetovno vojno, in sicer leta 1912, torej v polnem miru, napovedal tole:

Avstro-ogrška monarhija bo docela razpadla! Poljska država bo obnovljena in Poljaki bodo močan narod v Evropi. Kmalu bo v Rusiji izbruhnila krvava revolucija, ki bo ugonobila rusko carsko rodovino!

Torej to je mož preročeval in napovedoval že leta 1912!

Prerokovanje iz leta 1921

Leta 1921 pa je mož izdal v Monakovem knjižico svojih napovedi. Knjižica ima naslov: »Die Berechnung der Geschichte und Deutschlands Zukunft.« To je bilo v času, ko so na Nemškem uvedli centralistično weimarsko republikansko

ustavo. Mož je svoje delo izdal v tretjem letu nemške republike in celi dve leti prej, preden je na Nemškem nastopil Hitler. V tej knjižici na primer veli: »Iz češke revolucije leta 1818 in 1818 smo že mogli sklepati, da se bo 300 let kasneje, torej 1918, na Češkem izvedla nova revolucija.« Nato pa razlaga razne zgodovinske številke, ki bi bile same na sebi zanimive, a so preveč modrovanje, da bi zanimalo splošnost, ki želi vedeti, kaj je mož preročeval in kaj se je zgodilo. Torej takole veli o nemški revoluciji:

»Naša nemška revolucija se je začela leta 1918, torej v istem časovnem razdobju s francosko revolucijo leta 1789 in angleško pod Cromwellom leta 1637. Nemška revolucija bo končana šele nekako leta 1940 do 1944, takrat se namreč šele začne prava nemška obnova. Kakor pa se je angleška revolucija začela v Edinbourghu, glavnem mestu Škotske, torej postranske dežele, tako se bo nemška revolucija začela v Monakovem, glavnem mestu Bavarske, torej postranske nemške dežele. Zgodovina Bavarske je sploh precej podobna Škotski, kakor je zgodovina Češke zelo podobna zgodovini Irske... Iz levičarske radikalnega krila bo izšel nov nemški Cromwell ali pa Napoleon, ki bo popeljal Nemčijo do najvišje stopnje moči. Stvari pa se ne bodo kmalu uredile, marveč se bo zgodilo, kakor se v zgodovini dogaja, da se bodo vrstile revolucije in restavracije... Novi nemški Cromwell bo izšel iz ljudskih množic in bo govoril, da izvršuje voljo ljudstva, čeprav pa ljudstvo vkljani v svoje verige. Zaklical bo množicam: Za menoj! Jaz vas bom vodil! Kdor pa pozna zgodovino, bo vedel, da voditelj le izvršuje, kar želi ljudski nagon, ki je sit anarhije in si želi avtoritete ter reda... Množice bodo ponosne na tega svojega voditelja in cestni pometalci bodo solznih oči govorili: Glejte ga, iz naših vrst je izšel in vse za nas dela!... Velika premočenja bodo sicer izginila, delavski razred pa se ne bo osamosvojil. Saj se je tudi Napoleon čudovito naglo iz jakobince prelevil v Cezarja. Prav tako bo storil novi Cromwell.

Nekako leta 1936 bo novi nemški Cromwell uvedel vojaško diktaturo... Prav gotovo je, da mi danes (to je bilo pisano leta 1921!) stojimo šele na početku nemške velike revolucije. Prav tako pa je gotovo, da bomo mi Nemci kljub temu ali pa prav zaradi te revolucije najkasneje v 20 letih postali najmočnejši narod v Evropi...

Tukaj naznačeni dogodki bodo prevrnili vse dosedanje svetovno naziranje. Kar se dandanes na univerzah uče, vse to pojde med staro šaro... Iz tega bo nastala nova vera, nov pojem o Bogu, hujši, kakor pa smo ga doslej verovali.

V zvezi z vojskami znotraj se bomo bojevali tudi s svojimi sosedi, ker ima narod, ki mutira, v sebi strašno ekspanzivno silo. Velesile se v naše notranje zmede ne bodo mogle in upale vmešavati... Versajska mirovna pogodba bo raztrgana. Na koncu tega razdobja ali pa že v sredi bo Nemčija prva sila Evrope, močnejša, bogatejša in večja, kakor je bila kdajkoli poprej izza časov saliških cesarjev.

To bi se bilo nekako izpolnilo.

Kaj napoveduje za naprej

Za čase, ki so še pred nami, pa napoveduje ta mož nekako tele dogodke:

»Potem, ko so se nemški cesarji iz rodovine Hohenzollerncev v prejšnjih razdobjih zaman prizadevali, da bi se uvedla na Nemškem monarhija z njimi na čelu, se bo okoli leta 1941 zgodilo, da bo na Nemškem znova uvedena monarhija, cesarstvo. Ta monarhija bo ostala. Ne bo pa obstala

Nov ženski poklic,

ki dekletom obeta dober zaslužek in zanesljiv zakonski pristan

V Ameriki je nastal nov ženski poklic, ki ženske zelo silijo vanj, in kakor kaže, se bo tudi v Evropi obnesel.

Ameriške letalske družbe so uvedle v svojih letalih mesto moških »stewardov« ali strežajev, ženske strežajke, ki jih imenujejo »stewardese«. V to službo jemljejo mlada dekleta, ki znajo dobro več jezikov, ki so na pogled čedne, vesele in zgornje. Njihova naloga je, da medtem, ko letalo leti po zraku, v letalu popotnikom nosijo okrepčila in jih zabavajo, da pozabijo morebitne težave in nevarnosti. Zato morajo biti dobrega obnašanja in precej izobražene.

Za to službo izbirajo po zelo strogih določilih. Ni samo dovolj, da je dekle čedno, biti mora tudi hladnokrvno, ne pretežno in, kar smo že rekli, izobraženo in lepega vedenja. Vključ temu pa, da morajo biti proslilke izobražene, jih potem

enotna nemška država, kakršno je začela uvajati weimarska republikanska ustava. Federalizem bo še za pozne rodove ostal za Nemce naravna oblika države in centralistična ureditev nemške države se nikakor ne bo mogla obdržati. Vzdržati je ne bo mogla niti weimarska ustava, niti novi Cromwell. Blížnja posledica prenapetega centralizma bo ta, da se bo enotna nemška država spremenila v sestavljeno, ne le zaradi posebnosti posameznih nemških plemen, marveč tudi zaradi notranje-političnih razlogov.

Kaj se ni uresničilo

Da bomo gorenje napovedi mogli prav oceniti, moramo še vedeti, kaj se ni uresničilo. Napovedoval je tele stvari:

Leta 1923 bo na Ruskem vstal nov car iz rodovine Romanov, ki bo vladal Rusiji. Nekako ob istem času bo na Nemškem vstala rodovina Hohenzollerncev, ki se bo hotela zopet polastiti prestola in na novo postaviti na noge cesarstvo. Spočetka bo imela velike uspehe, kmalu pa bo začelo iti navzdol. Nemški cesar bo pobegnil, a ga bodo ujeli in obglavili. To se bo zgodilo leta 1925.

Med leti 1927 do 1931 bodo med Nemci nastali hudi notranji boji. Avstrija, ki bo priključena nemški državi, se bo zvezala z Bavarsko. Obe ti se bosta odcepili od Prusije ter se začeli z njo vojskovati...

Kakor so nam dogodki omenjenih let pokazali, se je mož motil. Iz tega je razvidno, koliko je vredno tako preročanje.

Ladja se je v luki potopila

Pretekli petek je pred lukso La Havre privozil norveški parnik »Nosl«, ki je vozil petrolej. Zunaj luke ga je sprejel vlačilec, ki je imel nalog, norveški parnik privedi v luko. Parnik so res pritrtil na vlačilec, ki je začel vleči parnik v luko. Ker pa je bilo viharno, je veter vrzel vlačilec ob parnik. Pri tej priliki je bil vlačilec tako poškodovan, da se je takoj potopil. Pri tem je 7 ljudi utonilo.



Kaj Američanke nosijo v laseh in na glavi: Takale je najnovejša moda v Ameriki. Če hočejo biti moderne, morajo ženske v Newyorku vpletati med lase na glavi mlade redkvice, korenjčke in drugo vrtno zelenjad. Vse to pa je povezano z zelenimi listi in solato.

Kaj pravi kino

Paul Muni v novem filmu

Filmski igralec vpliva samo s svojo osebnostjo, zakaj obleka in gledališni prostor sta skoraj brez pomena, ker ni nobene telesnosti. Važna je maska, vendar so vsi filmski igralci zaradi fotografiranja tako našminkani, da pri filmu sploh ni govora o kakih naravnih posnetih obrazov. Režija je pri filmu popolnoma drugačnega pomena kot pri gledališču, je skoraj najvažnejša, ker ostane trajno na filmskem traku. Zatorej se sme biti nikjer niti najmanjše napake in če je kak prizor težaven, ga je treba pač še in še ponazoriti. — Filmski igralec mora biti med snemanjem prizorov ves v svoji vlogi in se mora strogo ravnati po režiserjevih navodilih, saj aparat posname sleherni gib, vsako kretnjo in jo neizprosno obdrži. Filmanje in igranje v gledališču je dvojje povsem različnih stvari in kak odličen gledališki igralec je večkrat kaj slab gledališki igralec.

V vrsti evropskih in ameriških filmskih veličin ni dosti resničnih osebnosti, umetnikov, ki bi v svoji igri ves čas ostali to, kar so, ki bi pod šminko ostali še zmeraj isti, to je veliki igralci. Eden od največjih filmskih igralcev-umetnikov je pa Dunajčan Paul Muni.

Se imamo v spominu njegovega Louisa Pasteurja, pa Emila Zolaja. Imamo pa še njegov nastop v filmu »Krivda drugega«, ki ga v Evropi še niso kazali. Tu igra Muni neznanega letalskega častnika francoske armade in človeka s človeškimi problemi, ki pripada majhnemu krogu in ki torej ni zgodovinska osebnost. Prav v tem filmu (kazali ga bodo zdaj na Dunaju) dokaže Paul Muni, da je umetnikova osebnost, ki je v sleherni vlogi tak, da ga gledalec z užitek doživlja. Kakor bosta ostala imena Emila Zolaja in Pasteurja za dolgo časa v tesni zvezi s podobo Paula Munija, tako bo veliko število obiskovalcev kina govorilo o njem, kadar se bodo spomnili njegovega stotnika Maurija v filmu »Krivda drugega«.

IVANHOE

St. 96.

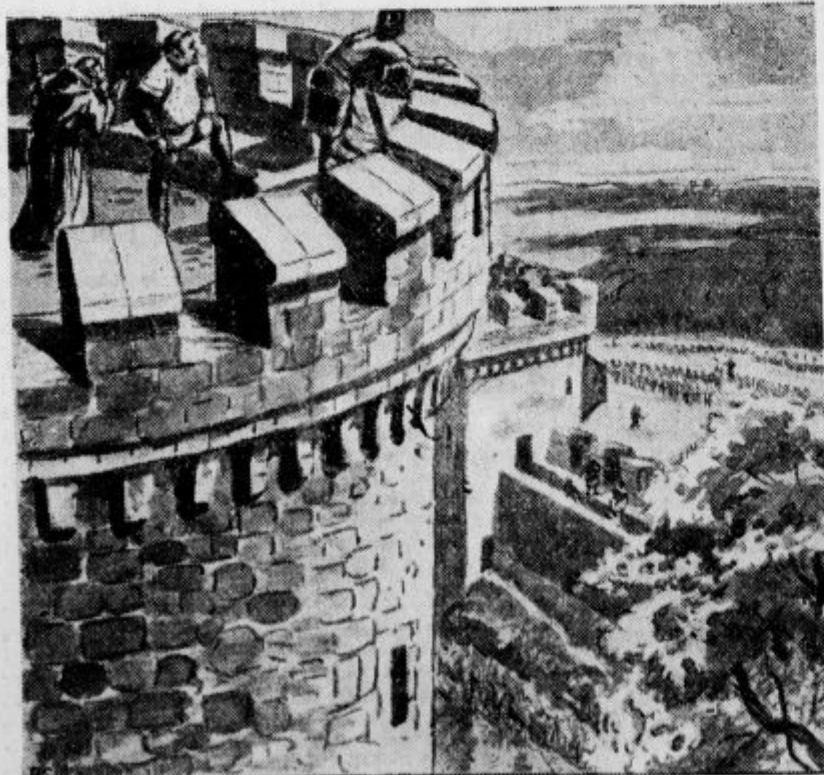
Kip svetega Krištofa

»Plemeniti gospod, gospod,« je javkal menih. »Poslušajte, kaj vam pravim! Priorja...«

...naj vrag vzame in še tebe zraven, ti dolgočasni tepeci! Je besnel Front de Bouef. »Hej, možje, vtaknite no tega dedca v kapelico. Tamkaj naj pršteva jagode svojega rožnega venca, dokler ne bo vse minilo! Svetniki v kapeli se bodo močno čudili, ko bodo iz njenih kotov zopet enkrat zaslišali molitev! Odkar so njihove podobe tam notri vklesane v kamen, o gradu Torquilstone menda niso več slišali.«

»Ne norčuj se iz takih reči!« ga je posvaril de Bracy. »Danes bomo po moči teh svetnikov močno potrebnili!«

»Beži, beži!« je odgovarjal Front de Bouef. »Čemu neki mi bodo ti svetei? Najboljše, kar je na njih, so njihove kamnite sohe. Jih vsaj komu lahko v glavo vrže, če potreba tako nanese. Le poglej tega svetega Krištofa! Celo kompanijo la-



hko naenkrat ugonobil! Med vsem tem pa je templar pozorno oprezoval nastopajočega sovražnika. »Pri mojem svetem redu« je obdudovaje zaklical. »Saj nastopajo po vseh pravih vojne umetnosti. Človek bi tega skoraj verjeti ne mogel. Prav gotovo jih vodi kak vitez.«

»Saj jih tudi vodi! Le tjakaj poglejta!« je klical de Bracy. »Pri moji veri! Tisti črni vitez je, ki je tebe, Front de Bouef, na turnirju v Ashbyju tako lepo na nos vrgel!«

»Toliko bolje!« je ta zarenčal. »Se bom že znal maščevati!«

Nemški moške in žene!

Nemški konzulat nam pošilja v objavo:

Povodom vključitve Avstrije v nemško republiko, je vodja določil za 10. april ljudsko glasovanje. Upravičeni voliti so vsi nemški moške in nemške žene, ki so na dan volitev dokončali 20. starostno leto in imajo državljanske pravice. Da morejo vsi v Jugoslaviji živeti Nemci iz Nemčije in iz Avstrije voliti, priredi deželna skupina NSDAP v Jugoslaviji posebne vlake v Avstrijo. Za rojake, ki stanujejo ob železniški progi Zagreb-Maribor, vozi posebni vlak v Gradec. Za rojake, ki stanujejo na bivšem Kranjskem, vozi posebni vlak v Beljak.

Za te posebne vlake veljajo sledeče podrobnosti:
a) posebni vlak iz Zagreba: Odhod iz Zagreba v nedeljo 10. aprila t. l. proti 4 zjutraj, iz Celja proti 6. zjutraj, iz Maribora proti 7. zjutraj. — Vrnitev iz Gradca istega dne ob 19.30.

b) Posebni vlak iz Ljubljane: Odhod iz Ljubljane v nedeljo 10. aprila t. l. ob 7.70, iz Škofje Loke ob 8, iz Kranja ob 8.20, iz Lesc ob 9, z Jesenic ob 9.30. Prihod v Beljak ob 11. Odhod iz Beljaka istega dne ob 19.

Vozne cene: Iz Zagreba in nazaj 74 din, iz Celja in nazaj 50 din, iz Ljubljane in nazaj 25 din, iz Škofje Loke in nazaj 25 din, iz Kranja in nazaj 25 din, iz Lesc in nazaj 25 din.

Za vožnjo iz Maribora v Gradec, odnosno z Jesenic v Beljak se od nemške državne železnice ne pobira vozina. Vožnja je torej od meje naprej brezplačna.

Vsak udeleženec potrebuje za oddajo svojega glasu glasovnico. Glasovnice izdaja na podlagi potnega lista ali domovnice ali opcijskega dekreta ekspozitura nemškega konzulata Zagreb v Ljubljani. Pošljite torej takoj na ta naslov vaš potni list, vašo domovnico ali vaš opcijski dekret.

Brez glasovnice je oddaja glasu nemogoča.

Z bivšimi avstrijskimi državljani se ravna tako kakor z onimi iz Nemčije. Potemtakem odpade nabava vizuma za potovanje iz Jugoslavije in za vrnitev.

Kdor voznih stroškov ne zmore ali pa samo deloma, dobi lahko na posebni predlog vozne stroške morebiti v vlaku povrnjene, vendar samo pri dejanski potrebi, katere se preišče.

Strankina uradna mesta opravljajo svoje delo samo kot častno službo. Olajšajte delo in pošljite takoj prijavo za vlak a) na ekspozituro nemškega konzulata v Zagreb, Mihanovičeva 20, za vlak b) ekspozituri nemškega konzulata Zagreb v Ljubljani, Bleiweisova cesta 34. Predkažite vozino za potovanje z vlakom a) na ekspozituro nemškega konzulata v Zagreb, Mihanovičeva ul. 20. Odrežite poštno nakaznico pokazite pri nastopu potovanja. — Rojaki za posebni vlak b) pripravijo vozino na peronu.

Nemški moške in žene!

Častna dolžnost za vsakega naj bo, da izvrši volilno pravico. Prijavite se takoj in obvestite druge rojake!

Ekspozitura nemškega konzulata Zagreb v Ljubljani.

Sport

Kako so smučali na Kaninu?

Mednarodne smučarske tekme, katere bi se morali poleg naših in Italijanov udeležiti še Avstrijci in Nemci, se je pri nedeljski tekmi udeležilo vsega skupaj 40 tekmovalcev in to Italijani ter 11 naših tekmovalcev. Tekmam je prisostvovalo veliko število gledalcev. Proga za smuk je bila zelo težka in je bila ena najtežjih mednarodnih prog. Italijani so poselali v boj vse svoje najboljše tekmovalce, tako da so imeli naši kljub pridnemu treningu zelo težko stališče. Poleg tega pa se je še sneg ojužil, zaradi česar so precej izgubili na času, ker so progo vozili v dolgih zavojih tako kot pri treningu, medtem ko so Italijani, ki dobro poznajo vse terene, vozili vse strmine v smuku, s čimer so pridobili na dragocenih sekundah. Doseženi so bili tile rezultati:

Med moškimi: 1) Dimai (Cortina) 1:54.2; 2) Confortola (Milan) 1:55.2; 3) Alvera 1:56; 4) Ladicelli (oba Cortina) 1:57; 5) Sertorelli (Milan) 1:57.4; 6) Ladicelli A. (Cortina) 1:59; 7) Buzzi (Trst) 2:06.1; 8) Ladicelli E. (Cortina) 2:07.4; 9) Praček Ciril 2:10.2; 10) Koblar 2:13.4; 11) Voller 2:14.2; 12) Zvan 2:15; 13) Znidar 2:17.2; 14) Ankele 2:19.3; 15) Klein 2:22; 16) Gradišnik (vsi Jugoslavija) 2:22.3. Nato je sledila še vrsta italijanskih tekmovalcev.

Naši fantje so dobili v dar kratek pokal pridelatelja.

V tekmi so startale samo domačinke. Zmagala je Tržačanka Nives dei Rossi z 2:38.4.

Oxford premagal Cambridge

V soboto se je vršila devetdeseti tradicionalna veslaška tekma med univerzama Oxford-Cambridge na 4.5 angleških milj dolgi progi, v kateri je Oxford zopet zmagal in ponovil svojo lansko zmago. S tem si je Oxford izvojeval 42 zmag, svojo sobotno igro

si je pa osvojil z naskokom za dve dolžini v času 20 minut in 32 sekund.

Vreme je bilo solčno in vetrovno. Kakor vedno, so se tudi to pot nabrali stotisoči navdušenih gledalcev. Cambridge je potegnil ugodnejšo startno številko, na južnem zavarovanem obrežju Temze. Start je bil ob 13.58 londonskega časa. Oxford je imel pri prvih 50 yardih četrtno dolžine naskoka. Na koncu prve milje je Oxford povečal svoj naskok na 1 in četrt dolžine. Tu sta se morali obe moštvi boriti z velikim protivetrom. Kmalu nato je Cambridge napel vse sile, da se približa Oxfordu in osmerici se posreči distanco zmanjšati na pol dolžine. Še več. Cambridge je tako pritiskal, da je imel Oxford pri eni milji samo še 1 meter naskoka in kasneje pod mostom je prešel celo Cambridge v vodstvo z 1 metrom naskoka. Od tu dalje sta se morali moštvi boriti še z močnejšim vetrom. Pod železniškim mostom Barnos je prešel Oxford zopet v vodstvo s tri črti dolžine in si ga ni pustil do konca iztrgati, ampak ga je še celo povečal na dve dolžini. Osmerica Oxforda je dospela sveža na cilj, medtem ko je bilo moštvo Cambridgea precej izmučeno.

Spomladi na Komni

V dolini že vse zeleni, vse poganja v novo življenje, v novo pomlad, le visoko v planinah priroda še spi pod globoko sušno odejo. Tola ruseve se je še prišel previdno oglašati v pomladni jutra kot znamenje, da se tudi planine počasi prebujajo in čutilo zgodnji prihod topline Vesne.

Samo smučar, ki ga pomlad poževe v hribe, začuti, kako zelo prijetno je potikanje po zasneženih pokrajini, kako lepo in toplo je sonce. Sonce, sneg pod smučmi, prijeten veter iz doline mu dajo čuden občutek nasprotij, ko dobro ve, da je v dolini vse zeleno, tu pa se še spreha in drvi po snežnih poljanah in strminah.

Po vsej prekrasni in prostorni Komni je že davno začela spomladna smuka s svojimi značilnostmi: enakomerno zrni sneg prav povsod, dolgi dnevi, vedno medro nebo in žgote sonce. Litiški smučarja so popolni, ko se vzpenja in spušta po grebenih, vrhovih in dolinah. Njegov trud je vedno poplačan z razgledom, smukom in s sončenjem. Najprijetnejši izleti v tem času so na Ploko, Govnjač, Kukovo sedlo, Dolniki, Mohavšek, Bogatin s sedlom, Gračje, Lanševica, Kal, Sedmera jezera. Vse povsod je še dosti snega in jako prijetna smuka.

Zdaj vas vabijo beli vrhovi v svoja okrilja, poročajte v njih kraljestvo, da se še zadnjič naučite njih dobrot.

Moto-Hermes. Danes, 5. 4. t. l. ob 8 zvečer pri šestletni skupni članski sestanku. Načelnik.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 5. aprila: 11.30 Solska ura: Mesto in vas (g. Drago Košmerli). 12.30 Slovenski pevci in pevke (plošče) — 12.45 Poročila — 13.30 Pozdrav Slovincem osmrtna meja (Radijski orkester) — 14.30 Napovedi — 15.30 Pester spored (Radijski orkester) — 16.40 Največji postavodajalec sloveštva (g. Fr. Terseglav) — 19.30 Napovedi poročila — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20.30 Wagner: Rjenzi, uvertura (plošče) 20.15 Henri Lavedan: Dvoboj, drama v 3 dej., (člani Nar. gled. v Ljubljani) — Napovedi poročila — 22.15 Zvoki za odhiti (Radijski orkester). Sreda, 6. aprila: 12.30 Pevski zbori (plošče) — 12.45 Poročila — 13.30 Napovedi — 13.30 Radijski orkester — 14.30 Napovedi — 15.30 April v naravi (g. Miroslav Zor) — 16.20 Pomladni zvoki (plošče) 16.40 Dolenjska srednjeveška mesta (g. prof. Janko Jare) — 19.30 Napovedi poročila — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Uvod v prenos — 20.30 Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani, v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. Vilko Ukmar), v II. odmoru Napovedi poročila.

Drugi programi

Torek, 5. aprila: Belgrad: 20.00 Operne arije, 20.30 Simf. koncert — Zagreb: 20.00 Opera — Dunaj: 19.10 Zab. koncert, 20.30 Simfoniki, 21.15 Ork. koncert, 22.30 Laska glasba — Budimpešta: 21.00 Ork. koncert, 22.30 Ork. koncert, 23.30 Jazz — Trst-Milan: 17.15 Ork. koncert, 21.00 Komedijska — Diskretna ponudba — Rim-Bari: 17.15 Komorni kvartet, 21.00 Gorijska drama — Vsevolodskij: — Praga: 19.15 Jazz, 20.00 Ork. koncert — Varšava: 20.00 Zabav. glasba, 22.00 Plesna glasba — Sofija: 20.15 Kvarlet, 21.00 Sopran, 21.45 Ruske romance, 22.15 Laska in plesna glasba — Lipsko: 20.00 Operna glasba — Köln: 20.00 Ples. glasba — Stuttgart: 20.15 Händlova opera — Rodelinde — Beromünster: 20.15 Cerkevna glasba (iz cerkve v Luzernu) — Strasbourg: 21.30 Ravelove in Rousselove skladbe.



Odšel je k Bogu po večno plačilo in večni mir naš preljubi tovariš, sodelavec in prijatelj, gospod

Mr. ph.

Josip Bergmann

lekarnar, občinski odbornik itd.

Njegovo zlato srce, ki je obstalo za vedno, bomo ohranili v neminljivem spominu.

Novo mesto, dne 4. aprila 1938.

Občina Novo mesto



Državna razredna loterija

Ker je spremenjeni loterijski načrt tudi v preteklem 35. kolu s svojo interesantno izmenjavo našel veliko odobravanje pri kupcih srečk, ker so bile skoro vse srečke, ki so jih prejeli pooblaščen prodajalci in njihovi podprodajalci, razprodane, je državna razredna loterija isti načrt pustila tudi za nastopajoče 36. kolo srečk.

Srečke I. razreda 36 kola so gotove ter izročene v prodajo dne 15. marca t. l. v 100.000 celih srečkah z zrebanjem:

I. razred 13. in 14. aprila 1938,

II. " 10. " 11. maja 1938,

III. " 9. " 10. junija 1938,

IV. " 7. " 8. julija 1938,

V. " od 11. do vključno 22. avgusta v Beogradu

in od 26. avgusta do vključno 7. septembra t. l. v Skoplju.

Cena srečkam za vsak razred je sledeča: cela Din 200.—, polovica Din 100.— in četrtinka Din 50.—.

Skupna vrednost dobitkov znaša

Din 64,991.000.—

V tem kolu je 8 premij in sicer: Din 2,000.000.—, 1,000.000.—, 3 po 500.000.—; 1 za 400.000.—; in 2 po 300.000.—.

Poleg teh premij je veliko število dobitkov po Din 200.000.—, 100.000.—, 80.000.—, 60.000.—, 50.000.—, 40.000.—, 35.000.—, 30.000.—, 25.000.—, 20.000.—, 15.000.—, 12.000.—, 10.000.— itd.

V najsrečnejšem slučaju lahko dobite skupno s premijo in dobitkom v V. razredu na eno srečko

Din 3,200.000.—

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Srečke se lahko dobijo pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih podprodajalcih srečk, ki se nahajajo skoraj v vseh večjih krajih.

Podrobna poasnila o loterijskem načrtu in splošnem pravilniku dobite na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Z nakupom srečk državne razredne loterije vsak posameznik poleg osebne koristi, ki jo more imeti, obenem pomaga narodnemu blagostanju, obrtništvu, industriji in invalidom, ker se čisti dobiček od prodaje srečk sorazmerno razdeli v omenjene namene.

Če želite, da se Vam bo v vsakem oziru dobro in solidno postreglo, tedaj kupite — naročite srečke Državne klasne loterije pri glavni pooblaščenici kolekturi

SV. VL. ŽIRIČ I IVKOVIČ, Beograd

Kralja Aleksandra ulica br. 98 - Telefon 23-1-19

Čekovni račun pri Poštni hranilnici št. 60.025

Vse dobitke izplačujemo takoj. • Najstrožja tajnost. • Navadne poštnine ne zaračunavamo.



Upravni in nadzorni odbor Gasilske župe okraja Novo mesto javlja, da je vsedobri Bog poklical k sebi tovariša

Mr. ph. Josipa Bergmanna

Flana nadzornega odbora gasilske zajednice, starešina gasilske župe Novo mesto, odlikovanega z zaslužnim križcem Gasilske zveze in križcem Zajednice dravske banovine

Pogreb nepozabnega tovariša bo v sredo, dne 6. aprila 1938 ob 5 popoldne.

Novo mesto, dne 4. aprila 1938.

Gasilska župa okraja Novo mesto.



Zalostnega srca naznanjamo, da je umrla naša predraga stara mamica, gospa

Marija Likar
roj. Reich

Pogreb blage pokojnice bo v torek, dne 5. aprila 1938 ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Glince, Tržaška cesta št. 64, na farno pokopališče na Viču.

Ljubljana, dne 4. aprila 1938.

Zalujoči ostali.



Danes nas je za vedno zapustila naša ljuba mama, stara mama, tela in tašča, gospa

Marjeta Poženelj
roj. Tavželj

Pogreb bo v sredo, dne 6. aprila 1938 ob pol petih popoldne iz Galusovega nabrežja št. 11 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. aprila 1938.

Zalujoče rodbine
Poženelj, Remec, Kolarič, Narobe in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonsko, 3 mm visoke pletine vrstice po Din 2.50. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Pošteno dekle

ki zna nekoliko šivati, takoj sprejemno kot pomočnico natakari, Hotel Triglav, Mojstrana, b

Kovaški pomočnik

dober in vešč, se sprejme. — Takojšnji nastop službe. Ponudbe z navedbo plače upravi »Slov.« pod »Friden in posten« št. 5280. (b)

Pisarniško moč

za dnevno 2—3 ure dela sprejemom. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Dnevna pisarniška dela« 5277. (b)

Kuharico

spesobno za močnate jedi in prikuhe, potrebnem za takojšnji nastop. — Vprašati: Hotel Slavija, Split. (b)

Prodajalka

mlajša moč, izveščana v manufakturi, stanujoča pri starših v Ljubljani, se takoj sprejme. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Postena« 5286. (b)

Šoferji

pošteni in znesljivi, se iščejo za osebne avtomobile. — Pojasnila daje Zveza šoferjev Dravske banovine v Ljubljani v nedeljo od 10—12 pri »Levus«. (b)

Vrtnarja

samosvojnega, ki se razume na zelenjavo, cvetlice in sadje, sprejme takoj graščina na Gorjanskem, venjskem. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Vrtnar« št. 5304. (b)

Trgovsko pomočnico

izveščana v vseh trgovskih poslih, event. zmožno knjigovodstva, iščem. — Stanovanje prosto, plača po dogovoru. Nastop od dne 20. aprila do 1. maja 1938. Ponudbe je nasloviti na: Kmetijsko društvo v Lohškem potoku. (b)

Več mizar. pomočnikov

za fino pohištvo — takoj sprejemom. Pollak Jurij, mizar, Kranj. (b)

Sprejme se

perica

mlajša moč, zdrava in poštena, ki zna šivati in likati — in

hotelski sluga

izveščan, z dobrimi sprječevali, ki zna več jezikov.

Hotel »Union«, Ljubljana

Agilne akviziterje

s prakso, za požar in za življenje, sprejme v stalno službo najbolje vpeljana domača zavarovalnica. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dobra eksistenca« 5219

Vrtnar

dobi takoj stalno službo, Domobranska 7. (b)

Službe iščejo

Dekle z dežele

išče službo kot hišnica, kuharica, strežnica ali kaj sličnega. — Tajman Terezijska, Trzin št. 36, a

Kupimo

Vsakovrstno

zlatu kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Hladilnike za mleko

od 300 do 500 l na uro kupim. Ponudbe poslati na: Svačarsko siranu, Sombor.

Kože domačih zajcev

velike, z zimsko dlako, kupuje po 8 din krznarstvo ROT, Ljubljana — Mestni trg 5. (k)

Ognjavarno blagajno

železno, rabljeno in prav dobro ohranjeno, kupimo Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5027. (k)

Prodamo

Pomaranče

Jaffa, rudeče italijanske, zopet dospele. — Smokve za žganjekuho. — »Veletrgovina južnega sadja«, Ljubljana, Tyrseva 48. (l)

Čisto svinjsko mast

na debelo in drobno, nudi po ugodnih cenah prekaljevalec Jakob Weiler, Sombor. (l)

Novosti vseh oblačil

šport, kamgarn obleke, perilo itd. — najceneje: Presker, Ljubljana. (l)

Cepljeno trsje

prvovrstno, nudi trsnar Ivan Ratej, Slov. Bistrica.

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej.

Nova trgovina

Ljubljana — Tyrseva cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

cvetlični med

nudi najceneje J. MENART, DOMZALE.

Denar

Hranilne knjižice

vrednostne papirje, delnice, 3 obveznice vnovčjem po najvišji ceni takoj v gotovini. Kupoprodaja nepremičnin. Kupujte srečke drž. razr. loterije v moji kolekturi »VRELEC SREČE«

AL. PLANINŠEK

LJUBLJANA BEETHOVNOVA ULICA 14

Bančno komandit.

zavod - Maribor Aleksandrova cesta št. 40

kupi takoj in plača najbolje

HRANILNE KNJIŽICE

bank in hranilne

VREDNOSTNE PAPIRJE

3% obveznice, bone ter srečke, delnice itd.

VALUTE VSEH DRŽAV

PRODAJA SREČK

državne razr. loterije

Posestva

Lepo posestvo

z velikim sadnim vrtom in njivami, trideset ure oddaljeno od Ljubljane, vse v najboljšem stanju, napredaj. Vzame se tudi nekaj v knjižicah Kmečke posojilnice ljubljanske. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 5302. (p)

Naprodaj

je v večjem kraju na Dolenjskem enonadstropna hiša z gospodarskim poslopjem in pripadajočimi zemljišči, vse ležeče ob glavni cesti. Zelo prikladna za trgovino ali gostilno. — Podrobnosti podatke: Pisarna odvjetnika Frana Koder, Ljubljana, Trdinova ulica 5. (p)

Majhno posestvo

z gospodarskim poslopjem, poljem, za 3 glave živine, 10 minut od Skofje Loke, napredaj. A. Vaš, Suha 1, p. Skofja Loka. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno obračunski posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Čitajte in širite

»Slovenca«

Stanovanja

Enosobno stanovanje oddam, Rožna dolina, c. X, št. 13. (č)

Enosobno stanovanje takoj oddam za mesečno 180 din, Opekarska cesta št. 41. (č)

Dvosobno stanovanje

in pritlikline, oddam za mesec maj. — Vprašati pri hišnici v Vošnjakovu ulici št. 4 od 11 do pol 1. (č)

Ženitbe

Trgovca in posestnika

takoj poroči gospodino do 32 let z gotovino 100 tisoč din. Cenj. ponudbe upravi »Slovenca« pod »Srečna bodočnost« 5294. (n)

Angleško in češko sukno

ter raznovrstno modno in manufakturno blago za pomlad in poletje, kupite po ugodnih cenah pri

FRANJO MAJER, Maribor

Glavni trg 9

Prepričajte se pred nakupom!

Ugoden nakup

manufakture za birmance-ke pri Trpinu, Maribor, vetrinjska 15

Razpis

Občina Novo mesto, okraj Novo mesto, razpisuje pragmatično mesto

občinskega blagajnika - uradniškega pripravnika.

Solska izobrazba: popolna srednja ali njej enaka strokovna šola z zaključnim izpitom.

Varščina znaša 15.000 din in se more položiti v kakršnikoli obliki, samo da nudi zadostno varnost.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredb o občinskih uslužbenih je vložiti v 30. dneh po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Predsedstvo občine Novo mesto, dne 2. aprila 1938.

Pohištvo

Spalnica polno vezana, orehova, politirana, 7300 din, s 5 letno garancijo. Tovarna Malenšek, Celovška cesta 258. 5

SOBE

Prazno sobo

s posebnim vzhodom oddam, Polzve se: Stari trg št. 32-1. (s)

Vnajem

Srednjeveliko posestvo

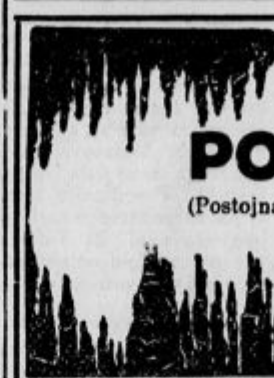
v bližini trga, v lepi sončni legi, 10 minut od glavne ceste, z vsem potrebnim inventarjem, se odda takoj v najem. Pisemne ponudbe v upravo »Slov.« v Celju pod št. »Takoj« št. 5309. (n)



20% popusta

na vse damske plašče, obleke in kostume, športna krila in bluze, jutranje halje, pisarniške halje, otroške obleke, predpasnike in tako dalje nudi

F. I. GORIČAR LJUBLJANA Sv. Petra c. 20



Obiščite

POSTOJNSKO JAMO

(Postojna pri Trstu in Opatiji — Italija)

Največje podzemsko čudo sveta

Električna razsvetljava — Motorna železnica — Odprta celo leto — Izkoristite nakazila za hotele in bencin ter znižanje voznine na želez. (50-70%) Pojasnila: ENIT, Petra Kociča br. 6, Beograd in vsi ostali potniški in prometni biroji.

Za birmo...

Darilo za celo življenje



CHRONOMETRE ELECTION

Zahvala

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so spremili našega očeta in soproga na njegovi zadnji poti, se poslovili od njega in nam izrazili svoje sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni darovalcem vencev, pevcem, in sploh vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njegov spomin.

Bog povrni vsem!

Vrhpolje pri Kamniku, dne 4. aprila 1938.

Rodbina Trobevšek



V globoki žalosti se klanjamo Najvišjemu, po čigar volji nas je zapustil naš ljubi mož in oče, gospod

Mr. ph.

Josip Bergmann

Iekarnar

po kratki in težki bolezni, potolažen s sv. zakramenti, danes, dne 4. aprila 1938.

Njegovo truplo položimo k večnemu počitku v sredo, dne 6. aprila 1938 ob petih popoldne.

Prosimo tihega sožalja.

Novo mesto, dne 4. aprila 1938.

Mr. ph. Hedi Bergmann roj. Gunde, žena; Hedi in Jožica, otroka.

Hugo Wast:

14

Zlato večnega Juda

»Kakor želite. A naj vas vsaj spremim do dvorane.«

»To že,« je odgovorilo dekle, ki je že začenjalo izgubljati svojo poredno zapetost.

Berta je v Zaharijevem spremstvu dospela do praga prostorne čakalnice, ki je bila polna ljudi. Tam ja začela izgubljati drznost in že je kazalo, da se bo spremenila. Njena prošnja se ji je v primeri s tistim, kar so hoteli doseči ljudje, ki so tu čakali, da pridejo na vrsto, zdela tako neznatna in malo vredna.

Mlad predsednikov tajnik se ji je približal.

»Vaša audienca je določena čez dobro uro. Ali lahko čakate?«

»Rada.«

»Sedite tu. Medtem pa opazujte ljudi, saj ste pisateljica... Veste, kdo je onile?«

»Kak bankir, kakor Blumen?«

»Kje neki! Ta nima niti, kamor bi mrtev lahko padel. To je doktor Apolinario Cuscuta, zgodovinar in odvetnik. Brska po arhivih in zdaj pa zdaj iztakne kakega našega prednika, ki je umrl v inozemstvu. Potem sestavi komisijo za prenos njegovih kosti v domovino. Imenuje tri ali štiri častne predsednike in vse polno podpredsednikov, blagajnikov in odbornikov. Vrh tega seveda tudi posle vodečega predsednika. Potem daje sporočila v liste in se zaplete v prerakanja s komerkoli. Predlagal je že več takih prenosov, toda dovršil ni še nobenega.«

»In predsednik ga sprejema?«

»Zakaj pa ne? Včasih ga ne sprejme takoj, tudi ne naslednji dan, toda ta možiček nič ne zameri.«

Tajnik je odšel k drugim in Berta je ostala sama in z naslanjača v kotu opazovala prizor, ki

se je odigral v čakalnici, kjer je bil Blumen središče vseh razgovorov.

Nekje je propadel trgovec razlagal:

»Ze od svetopisemskih časov sem je najboljši posel nič delati. Posojati srebro tistim, ki delajo. Leto, dve leti, tri leta: tisti, ki prosjajo za posojila, se zdi, da imajo prav. Toda tretje ali četrto leto pride kriza in upnik ga stisne za vrat.«

Drugi mu je odgovarjal:

»To se godi tu. Argentina je molzna krava, že jo primerjamo z Londonom ali s Parizom in če pomislimo, da se nihče preveč ne trudi za njen napredek. Toda v drugih krajih je drugače.«

Mladi tajnik se je približal Berti in ji dejal po tistem:

»Prosil bi vas, da mi pomagate iz neprijetne zadrege.«

»Rada, gospod.«

»Predstavil bi vas rad nekomu, ki se ne more pridružiti skupini, kjer je Blumen. Sta smrtna sovražnika. To je zelo vpliven človek. Najbrž ga ne poznate: Mauricio Kohen.«

Berta je prebledela.

»Zakaj mislite, da ga ne poznate?«

»Zato, ker on vas ne pozna. Rekel mi je to. Čaka v tajniški sobi. Rekel mu bom, naj vstopi in razgovarjal se bo z vami, dokler ne pridete na vrsto.«

Mauricio Kohen je bil pri svojih pet in tridesetih letih eden najmočnejših argentinskih finančnikov. Podedoval je po očetu veliko imetje, veliko dobrih naukov in najbolj judovski kri v vsem Kahu. Poročil se je mlad, kakor je to navada pri njegovem narodu, a mu je žena kmalu umrla. V drugo se ni hotel ženiti.

Slovenski časnikarji v Mariboru

Maribor, 5. aprila.

Včeraj, v nedeljo, so slovenski časnikarji, organizirani v ljubljanski sekciji Jugoslov. novinarskega združenja, prvič izbrali Maribor za kraj svojega rednega običnega zbora. Tovariše iz Ljubljane, ki so prispeli v Maribor z dopoldanskim vlakom, so na kolodvoru sprejeli mariborski časnikarji, nakaar so se podali v mestno posvetovalnico, katero je mestna občina novinarjem za njihovo zborovanje dala na razpolago.

Občni zbor je vodil in otvoril predsednik sekcije gospod Stanko Virant ter uvodoma pozdravil župana dr. A. Juvana, zastopnika poveljnika mesta g. polkovnika Božoviča, okrajna glavarja dr. Šiško in Eileta, zastopnika mariborske policije g. Sreboja in tiskovnega referenta mestne občine g. Fr. Krambergerja. Nato je podal obširno poročilo o delovanju sekcije odbora v preteklem poslovnem letu, zlasti o vseh naporih za izboljšanje materialnega in socialnega položaja slovenskih novinarjev.

Za njim se je oglasil k besedi mariborski župan dr. Juvan, ki je zbrane novinarje pozdravil v imenu občine in mariborskega meščanstva. V svojem pozdravnem nagovoru je orisal vse veliko delo, ki je bilo v Mariboru opravljeno v gospodarskem, kulturnem in narodnostnem pogledu v zadnjih 20 letih in poudaril, da je slovensko časnikarstvo odlično sodelovalo pri vsem tem delu, ki je v njem našlo krepkega podpornika. Maribor stoji še vedno pred velikimi nalogami, h katerih uresničitvi naj slovenski časnikarji s svojim vplivom pripomorejo. Občnemu zboru je želel veliko uspeha, časnikarjem pa prijetno bivanje v mariborskem mestu. Predsednik se je g. županu toplo zahvalil za pozdrav ter ga zagotavljal, da bodo slovenski novinarji kakor doslej tudi v bodoče radi doprinesli svoj delež pri delu za napredek in razvoj Maribora in vsega njegovega območja.

Tajniško poročilo je podal tov. T. Gmajner iz Ljubljane. V svojem obširnem poročilu se je predvsem mudil pri veliki novinarski razstavi, ki so jo

slovenski časnikarji priredili lansko leto v Ljubljani. Razstava je v vsakem pogledu odlično uspela ter so prispela laskava priznanja le ne iz naše države, marveč tudi iz inozemstva. Sekcijski odbor se je skupaj s centralno upravo JNU močno trudil za doseg starostnega zavarovanja časnikarjev in za dvig njihovega socialnega položaja.

Sekcijski blaginjak g. Potočnik je poročal o denarnem poslovanju sekcije, ki si je v teku desetih let z vztrajnim delom pridobila toliko premoženja, da si bodo časnikarji postavili v Ljubljani svoj dom, ki bo osnova za starostno zavarovanje novinarjev.

Nadaljnja poročila so podali poslovodja g. J. Prunk, Fr. Seunig o delu za pokojninsko zavarovanje novinarjev in g. Zeleznikar za zadrugo »Novinarski dom«. Za nadzorni odbor je poročal g. A. Beg ter predlagal odboru absolutorij s pohvalo. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen ves dosedanj odbor s predsednikom St. Virantom, podpredsednikom dr. I. Ahčinom, tajnikom Gmajnerjem in blaginjakom Potočnikom. Po razpravi o samostojnih predlogih in slučajnostih je predsednik zaključil občni zbor.

Župan dr. Juvan je nato na čast časnikarjem priredil v kazinski dvorani banket, katerega so se poleg časnikarjev udeležili zastopniki vojaških in civilnih oblasti. Dr. Juvan je ob tej priliki napil zbranim časnikarjem in jim želel pristoječo dobrodoščilo. Zahvalil se mu je glavni urednik »Slovenca« g. dr. Ivan Ahčin ter ga zagotovil, da bodo časnikarji posvetili vso pažnjo mariborskemu mestu, ki mu kot območnemu mestu gre odlična vloga. Od novinarjev sta spregovorila še g. St. Virant in J. Prunk. Banket je potekel v najlepšem razpoloženju, h kateremu je v veliki meri pripomogel restavrat g. P. Klešič s svojimi odličnimi gostiljskimi sposobnostmi.

Po banketu so se udeleženci podali v vinarsko in sadjarsko šolo, kjer jih je namesto zadržane ravnateljice sprejel in pozdravil prof. Šifter ter jim razkazal vzorno urejene naprave, nato pa jih pogostil.



Ali je kaj ljubkejšega od negovanih ženskih ust, v katerih se vrsta belih zob biserno blesti! Kako prijetno in simpatično učinkuje človek z lepimi, zdravimi in skrbno negovanimi zobmi! — Najboljše sredstvo za dnevno nego ust in zob je ODOL.

Odol

Aromatično varstvo Vaših ust oskrbi na najboljši način ODOL

RONALD COLMAN
in šarmantna, lepa
Madeleine Carroll
in mladi
Douglas Fairbanks

Danes senzacionalna premiera
ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Stroški za ta film so presegli
vsoto 1 1/2 milijona dolarjev ...

JETNIK NA DVORCU ZENDA

KINO UNION

Napeta vsebina, intrige, zapletljivi in ogorčena borba

Tel. 22-21

Koroški borci so zborovali

V nedeljo je bil občni zbor Legije koroških borcev ki ima že 2500 članov.

V nedeljo dopoldne je bil redni letni občni zbor glavne odbora LKB ob polnoštevni udeležbi desetih krajevnih organizacij in osmih poverjenikov, ki so bili vsi zastopani po delegatih.

Zbor je vodil zaslužni predsednik LKB tovariš polkovnik v p. Andrejka, ki je uvodoma predlagal ydanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in knezu namestniku Pavlu, pozdravne brzojavke pa armadnima generaloma Kreti Smiljanču in Miljutinu Nediču, ministru dr. Antonu Korošču, div. gen. Dobroslavu Milenkoviču in g. banu dr. Marku Natlačenju, vojnemu tovarišu arm. gen. ministru vojske in mornarice je bila poslana topla brzojavna zahvala za njegovo prizadevanje v smeri uresničenja zahtev bivših borcev za severno-zapadno mejo. Predsednik se je spomnil nato v osvobodilnih bojih padlih borcev in v teku preteklega leta umrlih tovarišev Fakina, Vengušta, Copa in Remeca Martina.

Ker so se poročila krajevnih organizacij in od njih stavljeni predlogi obravnavali že na sestanku v soboto zvečer, je bilo s tem delo običnega zbora

Mladinski koncert v Slovenskih Konjicah

Združeni mladinski pevski zbori so v ljudski šoli priredili lepo uspel koncert. Nastopilo je 11 pevskih zborov iz 10 ljudskih šol z okrog 450 pevci in pevskimi. Enaki koncerti so bili istočasno v Dravogradu, Framu in Šoštanju.

Sporod je bil zelo pester. Vrstile so se umetne in harmonizirane narodne pesmi, med njimi skladbe Ščekove iz Loč. Pesmi so bile tako izbrane, da po vsebini zajamejo šolsko mladino: šaljive o letnih časih, o polju, medvedu in žabi, in resne domoljubne.

Mladci pevci so peli živahno in iz vsega grla. Največji uspeh so želi zbori iz Loč. Prihove, Skomarja in Žiž. Ločane je g. Orel izredno izvežbal. Njih prednašanje je bilo najpopolnejše. Čeprav po številu najmanjši, so bili najglasnejši pohorski Skomarčani, ki so se postavili z razposajeno skomarsko narodno popevko. Žičani so zapeli izvirno skladbo »Uspavanka Matjažku« od prof. Pirnika, ki je prišel osebno na koncert. Pesem je toliko ugajala, da so jo morali ponoviti. Skladatelj je dobil šopek nageljnov.

Na koncu so vsi zbori nastopili skupno. Velik učiteljski orkester je najprej sam dovršeno zaigral Bachovo »Pomladansko prebujenje«, nato pa so ob njegovem spremljevanju vsi zbori skupno prav lepo zapeli Kosijev »Štiri letne čase«.

Koncertna dvorana je bila popolnoma razprodana, kar kaže veliko zanimanje za pevске prireditve. Navzoči so bili tudi zastopniki cerkvenih in svetnih oblasti.

Nemški gostje na Bledu

Bled, 4. aprila.

Včeraj zvečer je prispela na Bled prva večja skupina Nemcev, ki so bili prijavljeni, vendar jih je prišlo precej manj, kakor je bilo prej naročil. Prišlo jih je okoli 100, nastanili so se v hotelu »Toplice« in »Jekler«. Večina jih ostane na Bledu, nekateri pa odpotujejo dalje v Dalmacijo, kamor jih je že včeraj zvečer več odpotovalo. Drugi ostanejo na Bledu 14 dni in bodo napravljali izlete v bližnje okolice.

Zopet večja skupina 300 Nemcev pride danes zvečer, nato pa bodo vsak teden prihajale večje skupine. Tako se je Bled zopet ozivil in predsezona se je že v malem začela. Tudi vsi hoteli so že odprti in privatni lokali se počasi pripravljajo na goste. Če bo šlo tako dalje, kaže, da bo predsezona dobra, zaradi povpraševanja je veliko. Sploh je predsezona zaradi lepih pomladnih dni živahna.

Da je obisk Nemcev tako velik, je predvsem posledica urejenega deviznega prometa med Nemčijo in Jugoslavijo, ki se je letos vendar uredil pravočasno.

Belgrad, 5. aprila. AA. Minister za gozdove Bogoljub Kujundžić je laže obolel in bo na zdravnikov nasvet nekaj časa ostal v postelji.

zelo olajšano. Vsi predlogi, ki so bili sprejeti, bodo objavljeni v posebni resoluciji, katero bo izdelal glavni odbor in odposlal na merodajna mesta.

Iz poročil posameznih funkcionarjev in posebno obširnega in preglednega predsedniškega poročila je posneti, da je v LKB organiziranih doslej blizu 2500 članov, v kratkem bodo ustanovljene nove krajevne organizacije v Hrastniku, Kranju, Središču ob Dravi, Šoštanju, Zagradcu na Dol. in Trzinu. Akcija za doseg prostovoljskih pravic in raznih ugodnosti je na najboljši poti, bivši borci za severno-zapadno mejo so našli zaradi svoje strunne organizacije popolno razumevanje na merodajnih mestih. Posebno razveseljuje je bila izjava g. vojne ministra armadnega generala Mariča v proračunski debati v narodni skupščini glede priznanja zaslug borcem, medtem sta bila tudi sprejeta že amandmana v delujočem finančnem zakonu glede podelitve spominske kolajne, katera bo za borce na rdečem traku, za civilne osebe, zaslužne v osvobodilnih bojih pa na modrem traku; izredno važen je drugi amandman, po katerem more minister za poljedelstvo z uredbo ugotoviti vprašanje podelitve zemlje oziroma državnih obveznic protovoljcem za osvoboditev severno-zapadnih krajev Jugoslavije. O predlogih in resoluciji bodo organizacije redno obveščene z okrožnicami.

Soglasno in z vihranim navdušenjem je bil sprejet predlog, da se LKB in Udruženje ratnih dobrovoljcev v Zagrebu udeležita korporativno velike manifestacije, ki bo 14. avgusta t. l. ob priliki proslave 20. obletnice osvoboditve Maribora.

Sprejet je bil soglasno predlog organizacijskega odseka glede razdelitve društvenega dela v petih odelkih in to finančnem, socialnem, kulturnem, organizacijskem in trenutno najvažnejšem, narodno-obrambnem odseku.

Po sprejetju razrešnice staremu odboru je bil izvoljen za novo poslovno dobo odbor s predsednikom polkovnikom Viktorjem Andrejkom na čelu.

Dva grobova. Umrl je po daljšem bolehanju v videmski bolnišnici g. Andrej Stergulec, posestnik in mesar v Bovecu. Bil je podjeten in zaveden mož. Prepeljali so ga domov v Bovec, kjer so ga v nedeljo 27. marca številni prijatelji in znanci sprejeli k zadnjemu počitku. — V Gorici je legel v grob, star 52 let, g. Viktor Poljšak iz Šmarja na Vipavskem. Kot uradni deželni odbor se je v prvih povojnih letih veliko počal z vojnimi odškodninami in je ta posel opravljal še tudi pozneje, ko so bili tozadevni deželni uradi ukiniti. Poznala ga je vsa dežela. Par let je moral prebiti tudi na jugu. — Obema pokojnikoma večni mir!

Spomenik padlim na Sv. gori. Na vzhodnem grebenu svetogorskega pobočja, oddaljenem od Marijinega svetlišča par streljajev, se dviga spomenik junakom, ki so padli v svetovni vojni v krvavih bojih za svetogorski vrh. Spomenik so dogradili v zadnjih mesecih. Iz obsežnega, več metrov visokega kvadratnega stebrišča v rimskem slogu rase proti nebu kamenit, štirioglat stebel, ki zre do Adrije in do severnih meja. Načrt za spomenik je izdelal naš kraški rojak prof. arhitekt Fabiani, ki se je ovekovčel že v predvojni dobi z mnogimi pomembnimi deli. Po njegovih načrtih je bil zgrajen tudi nekdanji Trgovski dom v Gorici. Spomenik na Sv. gori bodo blagoslovili 24. maja ob priliki, ko bodo imeli italijanski infanteriji svoj vsakoletni manifestacijski zbor, ki bo letos v Gorici.

Goriški prefekt na nekdanji avstrijsko-italijanski meji. Zadnje soboto je obiskal goriški prefekt eksc. Orazi občno Dolenje, ki leži v podnožju Brd ob stari avstrijsko-italijanski meji. Pregledal je občinski urad in poslovanje drugih ustanov, ter izrazil svojo zadovoljnost. Občinarji, v pretežni večini Furlani, so ga spoštljivo pozdravljali.

Izredno porotno zasedanje. V ponedeljek 28. marca se je pričelo v Gorici izredno porotno zasedanje. Kakor znano, se vrše porote obravnave za vso Julijsko krajino v Trstu. Ker so pa tokrat na vrsti širje težki primeri iz Goriškega, se obravnava v Gorici. Prvi dan je sedel na zatožni klopi Matija Kenda, star 45 let, iz Tolmina. Obsojen je bil zaradi osekrunbe mlade deklice na 5 let in 2 meseca težke ječe. Drugi dan se je vršil proces proti 25 letnemu Dušanu Semiču iz Branice zaradi ropa in težke telesne poškodbe župnika g. Ivana Kosa iz Branice. Semič je bil po kratki raz-

pravi zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Zadeva s to opustitvijo najbrž še ni zaključena. V sredo 30. marca se bo zagovarjal zaradi umora Stefan Berdon iz Ročinja, v petek 1. aprila pa bivši kanclist na videmskem tribunalu Italo Girolani zaradi uboja svoje lastne žene.

Podzemeljska jama v Skocijanu. Skocijanske podzemeljske jame ne uživajo še svetovnega slovesa kot postojanke, vendar pa lahko tekmujejo z njimi zaradi bolj učinkovite preproste naravnosti in še nedotaknjenih in nerazkritih podzemskih čarov in tajn. Pokrajinski urad za turizem v Trstu in krajevni odbor Kaja (Ital. planinskega društva) sta izvršila v zadnjem času več del, da bi dvignila zanimanje in obisk Skocijanske jame. Poleg avtobusnih zvez, ki vežejo Trst z 20 km oddaljenim Skocijanom, bo v kratkem stopila v promet posebna koriera, ki bo vozila iz Opatije v Skocijan. Med največje lepote in prelesti, ki jih nudi Skocijanska jama, spada golovo tek reke Timave, ki gre skozi vso jamo in ustvarja nešteto tolmunov, slapov in skrivnostnih globeli. Pri Sv. Ivanu kraj Devina stopi potem Timava v zunanjo krasto naše zemlje.

Karabinerja je obstrelil. Po italijanskih listih posnemamo: V nedeljo 27. t. m. okrog desete ure zvečer je zavalovalo v ulicah okrog cerkve sv. Antona v bližini goriškega Korna nenavadno vrvenje: padli so trije strelci, ljudje so prihiti na cesto, okna so se odpirala, čuli so se klici: »na pomoč! Kaj se je bilo pripetilo? Orožnik Ivan Milis je zaslišal uzmovica, ki se je bil polastil tujege kolosa. Prijel ga je, toda malopridnež je v hipu potegnil revolver ter oddal nanj tri strele, zaradi katerih se je nesrečni čuvaj javnega reda zgrudil na tla, tatinski zločinec je pa v zmedbi zbežal in ga do trenutka še niso našli. Baje je doma iz Trsta. Zapri se par njegovih padajev, s katerimi je prej popival. Orožnikove rane baje niso nevarne.

Pade s tretjega nadstropja in ostane nepoškodovan. 29 letna gospodična Bruna Bruno iz Trsta je šla obiskat svojo prijateljico, katero je našla slonečo na ograji hodnika, ki gleda iz tretjega nadstropja njenega stanovanja na dvorišče. Bruna se je tudi prislomila k ograji, a se je med pomenkom tako neprevidezno nagnila preko, da je omanhila in padla v globlino. Ko je prijateljica s sosedomi vsa prestrašena priletela na dvorišče, sluteč najhujše, je vsa razradoščena obstrmela: Bruna je nepoškodovana stala tam sredi dvorišča. Prijatelj je zdravnik, ki je ugotovil pri čudežno rešeni Brunii samo nekaj prask, pač pa je moral nuditi pomoč njeni sestri, kateri je nenadni strah močno pretresel živce.

Svetogorska štiristoletnica. V nedeljo 26. junija se bodo pričele cerkvene svečanosti in pobožnosti, ki so določene v proslavo štiristoletnice, ko se je prikazala nebeška Mati ubogi grgarski pastirici Urški Ferligiojevi.

Nova cerkev presv. Sreca Jezusovega v Gorici, katero so že pred vojno začeli graditi oo. jezuiti, bo kmalu dovršena in bo, tako beremo v časopisih, 24. junija posvečena. O novem, monumentalnem svetišču bomo še pisali.

Trošarina na surovo nafto

Belgrad, 4. aprila. AA. Finančni zakon za proračunsko leto 1938-39 uvaja državno trošarino na surovo nafto, črno in neprečiščeno, in na ostanke nafte pri pridobivanju bencina in petroleja, če se uvažajo v druge namene in ne za predelavo v tovarnah, za destilacijo mineralnih olj ali pa v pooblaščenih trgovinah, in sicer 40 din za 100 kilogramov. V zvezi s to uvedbo trošarine je daljeni oddelek finančnega ministrstva predpisal postopek za uvoz surove nafte za destilacijo. Uvozniki, ki žele surovo nafto, ostanke od nafte itd. zaradi predelave v tovarnah uvesti v našo državo brez plačila državne trošarine, so dolžni pri uvozu predložiti uvozni carinarni poleg deklaracije v 4 izvodih še overljen prepis potrdila industrijske ali obrtniške zbornice, da ima tovarna ali delavnica za predelavo mineralnih olj dovoljenje davne oddelka. To dovoljenje mora navajati količino, ki se sme uvoziti naenkrat, za kateri čas in carinarno, preko katere se bo uvoz vršil.

Belgrad, 4. aprila. m. Finančni minister D. Letica, ki je s predsednikom vlade dr. Stojadinovičem, vojnim ministrom Maričem in ostalimi ministri prisostvoval kstu naše nove vojne ladje »Zagreb«, se je sredi vrniti v Belgrad.

Zemljevid k bojem v Španiji



A. C.